

Rokasgrāmata Bībeles studiju skolotājiem

Šinīs pēdējās dienās: Vēstule ebrejiem

Fēlikss H. Kortess

2022. gada 1. ceturksnis
Janvāris, februāris, marts

Saturs

1. **Vēstule ebrejiem un mums** (25.–31. decembris)
2. **Vēstules ebrejiem vēsts** (1.–7. janvāris)
3. **Jēzus, absolūtais Dēls** (8.–14. janvāris)
4. **Jēzus, mūsu uzticamais Brālis** (15.–21. janvāris)
5. **Jēzus, atdusas devējs** (22.–28. janvāris)
6. **Jēzus, uzticamais Priesteris** (29. janvāris–4. februāris)
7. **Jēzus, dvēseles enkurs** (5.–11. februāris)
8. **Jēzus, Jaunās Derības starpnieks** (12.–18. februāris)
9. **Jēzus, pilnīgais upuris** (19.–25. februāris)
10. **Jēzus atver ceļu caur priekškaru** (26. februāris – 4. marts)
11. **Jēzus, mūsu ticības autors un pilnveidotājs** (5.–11. marts)
12. **Nesatricināmas valstības saņemšana** (12.–18. marts)
13. **Brāļu mīlestība lai paliek!** (19.–25. marts)

1.–13. stundas pārskats, komentārs un praktiskais izmantojums: *Erhards Gallos, Endrūsa universitātes Reliģijas un Bībeles valodu katedras profesors, Berienspringsa, Mičigana, ASV.*

Šinīs pēdējās dienās: vēstījums Vēstulē ebrejiem

Pirmo reizi viņš ieraudzīja viņu draudzē. Viņš kaut kur gāja, iegrimis savās domās, kad viņu pārsteidza šis skats. Glezna bija mazliet mazāk nekā divus metrus augsta un trīs metrus plata, bet tajā attēlotā meitene apbūra ar savādu valdzinošu spēku. Kāpēc viņš nespēja atraut no viņas acis? Kas tas bija? Pēc pārdomām viņš saprata, ka tās bija viņas acis. Gleznā bija attēlota tikai viņas seja, un viņa uz kaut ko cieši raudzījās. Bet uz ko un kāpēc viņa bija tik ļoti iedziļinājusies? Vēl ilgu laiku pēc tam viņš nespēja aizmirst šo gleznu.

Pēc dažiem gadiem gleznotājs Arnolds Himeness viņam atklāja dažus no gleznas noslēpumiem. Glezna bija radīta, lai piesaistītu skatītāju uzmanību viņas acīm, taču īstais noslēpums slēpās acu zīlītēs. Ja ieskatītos uzmanīgi, atklātu, ka tās atspoguļo to, uz ko viņa skatās. Viņas acis bija pievērstas Jēzum pie krusta.

Jēzus portrets Vēstulē ebrejiem var iedarboties uz mums ar līdzīgu valdzinošu spēku. Vispirms Jēzus ir aprakstīts kā Visuma valdnieks, kas sēž uz troņa pie Dieva labās rokas. Neskaitāmi eņģeļi Viņu godina, pielūdz un kalpo Viņam (*Ebr. 1:5-14; Ebr. 12:22-24*). Viņš ir ieguvis tiesības valdīt, jo ar Savu nāvi Viņš ir nodrošinājis velna iznīcināšanu (*Ebr. 2:14-16*). Jēzus ir arī paaugstinātais Augstais priesteris. Bez grēka un pilnīgi svēts Viņš dzīvo mūžīgi, lai kalpotu mūsu labā Debesu svētnīcā (*Ebr. 7:26-8:5*). Viņš ir ieguvis tiesības to darīt, jo Viņš upurēja sevi kā pilnīgu, vienreizēju upuri, kas ir efektīvs visiem un uz visiem laikiem (*Ebr. 10:1-14*). Jēzus ir arī starpnieks Jaunajai Derībai starp Dievu un Viņa tautu, kas būs spēkā mūžīgi (*Ebr. 8:6-13*).

Tomēr tas, kas aizrauj lasītājus Jēzus portretā, ir ne tikai tas, ko Jēzus ir izdarījis, bet arī tas, kas Viņš ir. Viņš ir dzimis no sievietes, tāpat kā mēs, un Viņš ir bijis kārdināts un izsmiets, tāpat kā mēs. Tomēr Viņš joprojām atrodas Visuma varas centrā. Kad skatāmies uz Debesu ainu ar tās dažādajām un fantastiskajām Debesu būtnēm, mūsu acis piesaista Tas, kurš atrodas visa centrā un kurš, cik pārsteidzoši, izskatās līdzīgs mums, jo Viņš ir kļuvis viens no mums. Jēzus, mūsu Brālis, ir tur – Debesīs – un pārstāv mūs, neskatoties uz mūsu grēku un grēkā krišanas kaunu.

Jēzus personā krustojas trīs pestīšanas stāsta dimensijas. Pirmā ir vietējā, personiskā dimensija. Lasītājiem, kas noguruši no kristīgās dzīves grūtībām un pārmetumiem par savu nepilnību, Jēzus ir ticības autors un pilnveidotājs. Šiem lasītājiem jāraugās uz Viņu, kurš arī cieta no grēcinieku rokām (*Ebr. 10:32-34; 12:1-4*). Otrā ir korporatīvā, nacionālā dimensija. Dieva tautai, kas ceļo uz Dieva apsolīto zemi, Jēzus ir jaunais Jozua. Viņiem ir jāseko Jēzus vadībai (*Ebr. 3, 4, 11, 12*). Trešā ir universālā dimensija. Jēzus ir jaunais Ādams, Cilvēka Dēls, kurā piepildās Dieva nodomi attiecībā uz cilvēci (*Ebr. 2:5-10; Ebr. 12:22-28*).

Jēzus portrets, kas atspoguļo Dieva mīlestības plašumu, garumu, augstumu un dziļumu uz mums, ir mūsu šī ceturkšņa tēma. Un tāpat kā Jēzus tēls gleznā attēlotajās acīs notvēra jaunekļa skatienu, lai Jēzus tēls, kas attēlots Vēstulē ebrejiem, notver ne tikai mūsu skatienu, bet arī mūsu mīlestību un apbrīnu par Jēzu, mūsu Brāli Debesīs.

Fēlikss H. Kortess ir Jaunās Derības literatūras asociētais profesors Endrūsa universitātē. Viņš ir precējies ar Almu Gloriju Alvaresu, un viņam ir divi bērni: Hadids, mācītājs Nūdžersijā, un Alma, kas studē arheoloģiju Endrūsa universitātē.

Vēstule ebrejiem un mums

Galvenās rakstvietas: *Ebr. 2:3, 4; 1. Pēt. 4:14, 16; Ebr. 13:1–9, 13; 1. Kēn. 19:1–18; Ebr. 3:12–14; 4. Moz. 13.*

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Ievads. Vēstule ebrejiem sākotnēji tika lasīta un saņemta agrīnajā kristīgajā draudzē kā apustuļa Pāvila vēstule. Par to, ka Pāvils ir Vēstules ebrejiem autors, liecina tas, ka grieķu manuskriptos Vēstule ebrejiem ir iekļauta starp Pāvila vēstulēm. Agrākajos manuskriptos, kas saglabājušies ap 200. gadu pēc Kristus dzimšanas, Vēstule ebrejiem atrodas uzreiz aiz Pāvila vēstules romiešiem. Mūsdienās Vēstule ebrejiem atrodas tieši pirms Jaunās Derības vispārējām vēstulēm: Jēkaba, 1. un 2. Pētera, 1., 2. un 3. Jāņa un Jūdas vēstulēm.

Vēstule ebrejiem nesākas parastajā vēstuļu rakstīšanas veidā saskaņā ar standarta protokolu (*skat. Ebr. 1:1–3*). Patiešām, vēstulei trūkst Pāvila vārda, konkrētu adresātu, apsveikuma, kā arī pateicības vārdu (*sal. ar Fil. 1:1–11*). Tomēr Vēstule ebrejiem beidzas vēstules rakstīšanas veidā. Šeit autors, par kuru Elena Vaita apliecina, ka viņš ir Pāvils, sniedz attiecīgus norādījumus saviem klausītājiem: “Es jūs, brāļi, lūdzu: panesiet šo pamācības vārdu!” (*Ebr. 13:22*). Viņš arī sveic draudzi un tās vadītājus: “Sveicinait visus savus vadītājus un visus svētos!” (*Ebr. 13:24*). Nobeigumā viņš pievieno pēdējos atvadu vēlējumus: “Žēlastība lai ir ar jums visiem!” (*Ebr. 13:25*). Tādējādi, ņemot vērā atkāpes, ko atzīmējam, varam teikt, ka Vēstule ebrejiem ir nedaudz neparasta vēstule.

Mācību stundas tēmas

Šonedēļ šajā stundā tiek uzsvērtas trīs lietas: vēstules “žanrs”, tās auditorija un “pēdējās dienas”, kurās lasītāji dzīvo.

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

Vēstules ebrejiem žanrs

Vēstules ebrejiem stils ir identificēts kā kristīga homīlija jeb svētruna. Kādi ir tekstuālie iemesli, lai uzskatītu Vēstuli ebrejiem par svētrunu?

Pirmkārt, Pāvils raksturo savu darbu kā “pamācības vārdu” (*Ebr. 13:22*), ko vislabāk var saprast kā mutisku uzrunu. Līdzīgi arī Pāvils un Barnaba sava pirmā misijas ceļojuma laikā sabbatā apmeklēja sinagogu Antiohijā, Pisidijā. Sinagogas vadītāji jautā Pāvilam un Barnabam, vai viņiem ir “kādi pamācīgi vārdi ļaudīm” (*Ap. d. 13:15*). Pāvils pieceļas un saka evaņģēlisku sinagogas svētrunu, kas aprakstīta *Ap. d. 13:16–41*.

Otrkārt, Vēstulē ebrejiem tiek lietots pirmās personas daudzskaitļa vietniekvārds (mēs/mūs/mūsu), un tas ir īpatnēji. Šis lietojums ļauj runātājam identificēties ar klausītājiem, vienlaikus apliecinot savu autoritāti.

Treškārt, ir vairākas atsauces uz runāšanu un klausīšanos, nevis uz rakstīšanu un lasīšanu, kas citviet raksturo Pāvila darbu. Aplūkojiet šādus piemērus: “... par ko mēs **runājam**” (*Ebr. 2:5*); “Par to mums būtu daudz ko **runāt**, bet ir grūti darīt to saprotamu, tāpēc ka jūs esat kūtri palikuši **dzirdēt**.” (*Ebr. 5:11*); “Kaut arī tā **runājam**” (*Ebr. 6:9*); “Bet galvenais **pārrunājamā** lietā ir tas” (*Ebr. 8:1*); “Un ko vēl lai **saku?**” (*Ebr. 11:32*) (*izcēlumi pievienoti*).

Ceturtkārt, visā Vēstulē ebrejiem ir vērojama ekspozīcijas un pamudinājuma prasmīga pamīšus maiņa. Grieķu-romiešu perioda orators būtu izmantojis šo modeli, lai uzsvērtu savu viedokli, nezaudējot klausītāju uzmanību. Šis oratora paņēmiens palīdz viegli identificēt ekspozīcijas/pamudinājumu maiņu Vēstulē ebrejiem. Tā, piemēram, redzam, ka Ebrejiem 1. nodaļas izklāsts tieši pāriet uz pamudinājumu vēstules 2. nodaļas pirmajos 4 pantos. Ebrejiem 2:5–18 sniegtais arguments uzreiz pārtop par

pamudinājumu Ebrejiem 3:1. Diskusija Ebrejiem 3:2–6 virza visu uz “tāpēc”, kas, savukārt, pāriet Ebr. 3:7–13 pamudinājumā. Pēc tam Ebrejiem 3:14–19 izklāsts tiek piemērots Ebrejiem 4:1, bet Ebrejiem 4:2–10 izklāsts pāriet pamudinājumā Ebrejiem 4:11–16 utt. (Vairāk par Ebr. 4:1 izklāsta un pamudinājuma maiņu skatīt Donald A. Hagner, *Encountering the Book of Hebrews: An Exposition*, Encountering Biblical Studies [Grand Rapids, MI: Baker, 2002], 28. lpp.).

Piektkārt, veids, kādā Pāvils ievada tēmas, liecina par labu mutvārdu runas formai, ar kuru viņš rada kumulatīvu efektu. Šīs tēmas tiek pilnībā attīstītas vēlāk. Piemēram, sadraudzība, kas Jēzum ir ar cilvēkiem, par kuru runāts Ebrejiem 2:14–18, ir tematizēta Ebrejiem 5:1–10. Viņa ticība, kas aprakstīta Ebrejiem 3:1–6, ir skaidri izteikta Ebrejiem 12:1–3. Viņa kā Augstā priestera loma (*Ebr. 4:14; Ebr. 5:1–10*) ir pilnīgāk attīstīta Ebr. 7:1–9:28.

Kopumā, ja uz Vēstuli ebrejiem raugāties kā uz “pamudinājuma vārdiem”, tad secinājums šķiet neizbēgams: Vēstule ebrejiem vismaz sākotnēji bija veidota kā svētruna. Citi vēstules elementi, kas pamato šo secinājumu, ir šādi: (1) raksturīgais pirmās personas daudzskaitļa vietniekvārda lietojums, (2) atsaucis uz klausīšanos un runāšanu, (3) izklāsta un pamudinājuma maiņa, kā arī (4) veids, kādā Pāvils smalki ievada tēmas un vēlāk tās attīsta.

Pārdomu jautājumi. Kur vēl Bībelē vai Jaunajā Derībā atrodam pierakstītas svētrunas un kā tās ir salīdzināmas ar Vēstuli ebrejiem? Kādi elementi šīm svētrunām ir kopīgi ar Vēstuli ebrejiem un kādi elementi ir atšķirīgi?

Vēstules ebrejiem klausītāji

Precīza Vēstules ebrejiem auditorijas identitāte nav skaidri atklāta, jo grāmatā nav vēstulēm raksturīgā standarta ievada, kurā būtu nosaukta auditorija. No Bībeles teksta varam droši apgalvot, ka adresāti ir kristieši. Šis secinājums šķiet skaidrs no Pāvila aicinājuma viņiem turēties pie savas ticības apliecības: “Tā kā mums ir liels augstais priesteris, kas izgājis caur debesīm, Jēzus, Dieva Dēls, tad turēsimies pie Viņa apliecināšanas.” (*Ebr. 4:14; sk. arī Ebr. 10:23*). Par to, vai adresāti bija jūdu kristieši, pagānu kristieši vai jaukta auditorija, ir spēcīgas diskusijas. Vēstulē nekad nav minēti ne jūdi, ne kristieši. Tajā nav pieminēta arī apgrauzīšana vai templis (nejaukt ne ar “svēto”, kas tiek tulkots kā svētnīca, ne ar “telti”, kas tā arī ir tulkota). Turklāt vēstulē netiek minēta jūdu vai pagānu šķelšanās. Šie fakti runā par labu jauktai auditorijai. Tādējādi virsraksts “ebrejiem” ir senais pieņēmums par adresātiem. Neatkarīgi no tā, kas viņi varētu būt, viņiem ir svarīgi piederēt pie “Dieva tautas” (*Ebr. 4:9*).

Vēstule ir adresēta kristiešu kopienai, kas acīmredzot bija piedzīvojusi vismaz trīs dažādu posmu pieredzi.

Pirmajam posmam bija raksturīga evaņģelizācija, ko veica Kristus aculiecinieki un klausītāji (*Ebr. 2:3*). Šo fāzi pavadīja Dieva dotas zīmes, brīnumi un Svētā Gara dāvanu izdale (*Ebr. 2:4*). Tie cilvēki, kas šajā posmā kļuva par kristiešiem, tika “apgaismoti”, “baudīja Debesu dāvanas”, “ir bijuši līdzdalīgi pie Svētā Gara” un ir “baudījuši Dieva labo vārdu un sajutuši nākamības laikmeta spēkus.” (*Ebr. 6:4, 5*). Caur šādu pieredzi kopiena attīstīja savu grupas identitāti un atšķīrās no ārpusaules.

Otro posmu raksturoja vajāšanas no tiem, kas bija ārpus kopienas, savukārt kopienā esošie cilvēki izrādīja solidaritāti savā starpā (*Ebr. 10:32, 33*). Vajāšanas kļuva briesmīgi nežēlīgas, tomēr Pāvils atceras, ka klausītāji “ar prieku ir uzņēmuši” savas “mantas nolaupišanu” (*Ebr. 10:34*). Šādas nežēlīgas vajāšanas ilgākā laika posmā var novest pie noguruma, šaubām un nespēka.

Šķiet, ka šis stāvoklis ir trešās fāzes problēma. Tāpēc Pāvils saka tik dedzīgu sprediķi. Viņš vēlas iedrošināt, pamudināt un brīdināt savus klausītājus. Viņš tos brīdina, “lai mēs netiktu aizskaloti projām” (*Ebr. 2:1*), jo viņš vēlas, lai neviens neatkrīt no dzīvā Dieva (*Ebr. 3:12*) un “lai neviens neiekrīt nepaklausībā”, kā to darīja Izceļotāju paaudze (*Ebr. 4:11*). Pāvils mudina savus klausītājus progresēt, nevis regresēt. Tomēr

viņš apzinās, ka “tā vietā, lai ēstu stipru barību”, viņi “aizvien vēl dzer pienu” (*Ebr. 5:12*). Turklāt viņa adresāti “atstāj savas sapulces, kā daži paraduši” (*Ebr. 10:25*). Pāvils mudina savus klausītājus neatteikties no pašāvības, jo “tai ir liela alga” (*Ebr. 10:35*).

Apkopojot var secināt, ka Vēstules ebrejiem klausītāji bija kristieši, kas izgāja cauri entuziasma pilnai evaņģelizācijas fāzei, tad sīvām vajāšanām un, visbeidzot, bija tik noguruši un sabaidīti, ka Pāvils baidījās par viņu mūžīgo glābšanu. Šī garīgā noguruma un vilšanās pieredze ir Pāvila enerģiskā sprediķa mērķis.

Pārdomu jautājumi. Pārdomājiet savas draudzes dzīves ciklu. Analizējiet, kur jūs atrodaties savā ceļojumā ar Dievu, salīdzinot ar Vēstules ebrejiem lasītāju auditoriju. Vai jūs būtu gatavi ciest tiktāl, ka ar prieku pieņemtu savas mantas nolaupīšanu? Kristus novēroja, ka Efezas draudze bija zaudējusi savu pirmo mīlestību (*Atkl. 2:4*). Līdzīgu novērojumu varētu izteikt arī par Vēstules ebrejiem adresātiem, kuru garīgā dedzība mazinājās, kad viņu ciešanas pastiprinājās un pieauga. Kādas ir šāda zaudējuma sekas?

“Šīs pēdējās dienas”

Pēdējā un izšķirošā Dieva uzruna cilvēcei “šīs pēdējās dienās” nāk caur Jēzu, Dēlu. (*Ebr. 1:1, 2*). Šīs “pēdējās dienas” sākas ar Kristus iemiesošanos un beigsies ar Viņa otro atnākšanu, kad Viņa ienaidnieki tiks likti par Viņa kāju “pameslu” (*Ebr. 1:13*). Dievs runāja ne tikai caur Jēzus vārdiem “šajās pēdējās dienās”, bet arī caur Viņa darbiem, īpaši caur Viņa nāvi, augšāmcelšanos un paaugstināšanu. Tāpēc gan Vēstules ebrejiem klausītājiem, gan mums “dzirdētais jo vairāk jāņem vērā, lai mēs netiktu aizskaloiti projām” (*Ebr. 2:1*).

Pārdomu jautājums. Ko pauž Ebr. 2:1 ietvertā jūras metafora par “aizskalošanu prom”?

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Kad Bēthovenam bija pieci gadi, viņš tēva vadībā sāka spēlēt vijoli. 13 gadu vecumā viņš jau bija koncertējošs ērgelnieks. Divdesmit gadu vecumā viņš mācījās pie tādiem slaveniem mūziķiem kā Haidns un Mocarts. Bēthovens attīstīja savas prasmes un kļuva par ražīgu komponistu. Viņa aizrautība ar mūziku radīja vairākas majestātiskas simfonijas, vairākus koncertus klavierēm un daudzus kamermūzikas skaņdarbus. Mīlestība uz mūziku virzīja viņu arvien tālāk un tālāk viņa muzikālajos sasniegumos. Tomēr Bēthovenam nebija svešas arī grūtības. Jau 20 gadu vecumā viņš sāka zaudēt dzirdi. Kad viņam apritēja 50 gadi, Bēthovens bija pilnīgi kurls. Iedomājieties, ko tas nozīmēja viņam kā mūziķim!

Iedomājieties sevi Vēstules ebrejiem klausītāju vietā. Jūsu kristīgā entuziasma pilnbriedā jūs piemeklē negaidīta nelaime. Kā jūs reaģētu uz svētrunu Vēstulē ebrejiem?

Vēstules ebrejiem vēsts

Galvenās rakstvietas: *Ebr. 1:5–14, Lk. 1:30–33, Ps. 132:1–5, Ebr. 2:14–16, Ebr. 5:1–4, 1. Pēt. 2:9, Ebr. 8:8–12.*

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Ievads. Kā norādījām pagājušajā nedēļā, agrīnie Jaunās Derības kristieši lasīja Vēstuli ebrejiem kā apustuļa Pāvila vēstuli. Tomēr, stingri runājot, Vēstules ebrejiem autors, šķiet, ir anonīms. Spekulācijas ir devušas pamatu vismaz 13 iespējamiem autora kandidātiem, piemēram, Lūka, Barnaba, Jūda, Stefans, Priskilla un Akvila, Apolls vai pat Jēzus māte Marija. No pašas vēstules droši varam secināt četrus faktus par tās autoru.

Pirmkārt, autoram bija jābūt labi izglītotam. Vēstulē ebrejiem lietota vislabākā grieķu valoda visā Jaunajā Derībā.

Otrkārt, autors bija iepazinies ar jūdu Rakstu interpretācijas metodēm, piemēram, *gezerah shavah* (argumentācija pēc analogijas) un citām līdzīgām metodēm.

Treškārt, autors bija iepazinies ar jūdu Rakstiem. Vēstulē ebrejiem ir visplašāk izmantoti Vecās Derības citāti.

Ceturtkārt, autors pazina Timoteju (*Ebr. 13:23*). Visi šie fakti drīzāk runā par, nevis pret Pāvilu kā vēstules autoru. Protams, autors ir izvēlējies palikt anonīms neskaidru iemeslu dēļ. Viņa anonimitāte var pat liecināt, ka viņa vēstījums ir svarīgāks par viņa identitāti. Tajā pašā laikā mēs būtu nolaidīgi, ja neatzītu, ka Elena Vaita apliecina Pāvila autorību Vēstulē ebrejiem. Turpinot virzīties uz priekšu ticībā šai dievišķajai atklāsmei, mēs visā mācību laikā ar pārliecību norādīsim, ka autors ir Pāvils.

Mācību stundas tēmas. Nedēļas nodarbībā tiek uzsvērtas divas tēmas. Pirmā ir Kristus, mūsu Ķēniņš, un otrā – Kristus, mūsu Starpnieks.

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

Kristus, mūsu Ķēniņš

Vēstules ebrejiem pirmo nodaļu var apkopot īsā Rakstu paziņojumā: Kristus ir “daudz varenāks par eņģeļiem” (*sk. Ebr. 1:4*). Vēstules ebrejiem otro nodaļu var rezumēt ar šādu Rakstu paziņojumu: Kristus ir kļuvis “mazāks par eņģeļiem” (*sk. Ebr. 2:9*). Jautājums, ko vēlamies aplūkot mūsu pētījumā, ir šāds: kas padara Jēzu augstāku par eņģeļiem un paaugstina Viņu līdz ķēniņšam stāvoklim?

“Dievs vecos laikos daudzkārt un dažādi runājis caur praviešiem uz tēviem, šinīs pēdīgajās dienās uz mums ir runājis caur Dēlu, ko Viņš ir iecēlis par visu lietu mantinieku, caur ko Viņš arī pasauli radījis.” (*Ebr. 1:1, 2*) Pāvils vēlas pateikt saviem klausītājiem un mums, ka Dievs runāja un joprojām runā. Dievs runāja dažādos laika periodos “senatnē”, un Viņš runā “šinīs pēdīgajās dienās”. Viņš runā dažādiem adresātiem: “tēviem” un “mums”. Viņš runā caur dažādiem pārstāvjiem: “praviešiem” un “Dēlu”. Dievs runā “dažādos veidos”.

Kādi ir daži no Viņa saziņas veidiem? Dievs runā aci pret aci ar Ādamu un Ievu (*1. Mozus 3*). Dievs runā uz Mozu no degoša ērkšķu krūma, ko saucam par teofāniju – Dieva atklāsmi (*2. Moz. 3:2–6*), uz Bileāmu caur ēzeli (*4. Moz. 22:28*), uz zēnu Samuēlu, saucot viņu vārdā (*1. Sam. 3:10*), uz Ēliju klusā, lēnā balsī (*1. Ķēn. 19:12*), uz Jesaju caur vīziju templī (*Jes. 6:1–9*) un uz Hozeju caur viņa ģimenes apstākļiem (*Hoz. 1:2*). Visiem šiem saziņas veidiem ir viena kopīga iezīme: tie ir nepilnīgi.

Galīgais un kulminējošais Dieva izteikums ir “šinīs pēdīgajās dienās”, kad Viņš runā caur Savu “Dēlu”. Dievs runā ne tikai caur Jēzus vārdiem, Dievs runā arī caur Jēzus rīcību un raksturu. Dieva atklāsmē ir progresīva. Taču šī progresija nav no patiesas uz patiesāku, no nobriedušas uz nobriedušāku. Drīzāk tā ir virzība uz priekšu un tālāk uz

priekšu Viņa atklāsmē cilvēcei. Runājot caur Jēzus vārdiem un darbiem, Dievs pats ir runātājs.

Tūlīt pēc Dēla pieminēšanas Pāvils par Dēlu saka septiņus apgalvojumus (*Ebr. 1:2-4*), kas Viņu paaugstina daudz augstāk par jebkuru eņģeli. Pirmkārt, Kristus ir iecelts "par visu lietu mantinieku" (*Ebr. 1:2*). Ja Viņš ir galvenais mantinieks, tad Viņa sekotāji ir līdzmantinieki kopā ar Viņu un ir tie, "kam jāamanto pestīšana" (*Ebr. 1:14*). Pamatojoties uz mantojuma tēmu, pirmie kristieši apliecināja, ka Kristus caur savu augšāmcelšanos un paaugstināšanu ir saņēmis Debesu mantojumu, kas Viņa sekotājiem ir kopīgs. "Kas uzvar, tas to iemantos" (*Atkl. 21:7*). Tāpat Bībele apstiprina, ka "netaisni neiemantos Dieva Valstību" (*1. Kor. 6:9, 10*).

Otrkārt, Kristus bija tas, caur ko Tēvs visu radīja – "caur ko Viņš arī pasauli radījis" (*Ebr. 1:2*). Kristus kā mantinieks ir ne tikai pēdējo laiku (eshatoloģiskais) pārstāvis (caur kuru Dievs runā šinīs pēdīgajās dienās), bet arī radīšanas (protoloģiskais) pārstāvis. Dēla protoloģiskā funkcija norāda uz Viņa eshatoloģisko uzvaru. Jānis to netieši apstiprina, sakot, ka "caur Viņu viss ir radies, un bez Viņa nekas nav radies, kas ir" (*Jņ. 1:3*).

Treškārt, Kristus – Dieva "godības atspulgs" (*Ebr. 1:3*). Dažas Bībeles versijas dod priekšroku tulkojumam "Dieva godības atspīdums" (NIV; skat. arī ESV). Turklāt Kristus ir precīzs Dieva "būtības attēls" (*Ebr. 1:3*). Grieķu termins "būtības attēls [*haraktēr*]" nozīmē zīmi, kas iespiesta uz kāda priekšmeta, īpaši uz monētām. Abi apraksti par Jēzu kā Dieva "atspulgu" un kā "precīzu būtības attēlu" norāda uz to pašu – ka Jēzus ir pilnīgs un adekvāts dievišķā atveidojums. Viņiem abiem ir viens un tas pats "būtības attēls". Tas, ko Pāvils šeit pauž, ir sinonīms tam, ko apliecina Jēzus: "Kas Mani ir redzējis, Tas ir redzējis Tēvu." (*Jņ. 14:9*) Nav labāka Dieva atklājēja par Jēzu Kristu. Ja gribam zināt, kas ir Dievs, mums vajadzētu iepazīties ar Jēzu.

Ceturtkārt, Kristus uztur "visas lietas ar Savu spēcīgo vārdu" (*Ebr. 1:3*). Kristus ne tikai izrunāja lietas esamībā, bet Viņš uztur lietas esamībā ar Savu spēcīgo vārdu.

Piektkārt, Kristus mūs ir "šķīstījis no grēkiem" (*Ebr. 1:3*). Viņš, caur ko Dievs radīja visu, ir arī tas, caur ko Dievs glābj, šķīstot grēkus nožēlojošos no viņu grēkiem. Kristus pienestais upuris šķīsta "mūsu sirdsapziņu no nedzīviem darbiem kalpošanai dzīvajam Dievam" (*Ebr. 9:14*).

Sestkārt, Kristus pēc Sava izpirkšanas darba veikšanas "ir sēdies pie Majestātes labās rokas augstībā" (*Ebr. 1:3*). Šī sēdēšana ir tieša atsauce uz pirmās nodaļas beigās citēto Psalmu 110:1: "Sēdies Man pa labai rokai, tiekāms Es lieku Tavus ienaidniekus par Tavu kāju pameslu" (*Ebr. 1:13*). Savā tiesas prāvā Jēzus sacīja Sinedrijam tieši šos vārdus: "Jūs redzēsīt Cilvēka Dēlu sēžam pie Visuspēcīgā labās rokas." (*Mt. 26:64*).

Septītkārt, Kristus ir "kļuvis tik daudz varenāks par eņģeļiem, cik daudz pārāku par tiem Viņš mantojis Vārdu" (*Ebr. 1:4*). Ar ko Kristus ir pārāks par eņģeļiem? Uz šo jautājumu ir sniegta atbilde citātu virknē, kas seko (*sk. Ebr. 1:5-14*). Kristus ir pelnījis pielūgsmi (*Ebr. 1:6*), ko svētie eņģeļi nepieņem (*Atkl. 19:10; Atkl. 22:8, 9*). Kristum ir tronis un varas zizlis (*Ebr. 1:8*). Viņš ir svaidīts par Valdnieku (*Ebr. 1:9*). Viņš ir radījis debesis un zemi (*Ebr. 1:10*), un Viņš sēž pie Dieva labās rokas (*Ebr. 1:13*). Tas, ka "Kristus kļuva augstāks par eņģeļiem", šajā kontekstā norāda uz Viņa tronī kāpšanas ceremoniju, kā norādīts svētdienas mācību stundā.

Rezumējot – kas padara Kristu augstāku par eņģeļiem? Agrāk Dievs daudz un dažādos veidos runāja ar tēviem, bet šajās pēdējās dienās Viņš runā caur Dēlu, kas kļuvis par visu lietu mantinieku, ir visu lietu Radītājs, ir Dieva būtības attēls un nospiedums, uztur visas lietas, veica grēku šķīstīšanu un apsēdās pie Dieva labās rokas. Tādējādi Kristus ir paaugstināts un pārāks par eņģeļiem, kuri ir "kalpotāji gari, izsūtāmi kalpošanai to labā, kam jāamanto pestīšana" (*Ebr. 1:14*). Turklāt Kristus pieņem pielūgsmi Savā tronī pie Dieva labās rokas. Kristus ir mūsu KĒŅIŅŠ.

Kristus ir mūsu Starpnieks

Starpnieks ir persona, kas nostājas starp divām pusēm, lai panāktu vienošanos vai nodibinātu attiecības. Jūdaismā Mozus ir galvenais Sinaja derības starpnieks (*Gal. 3:19, 20*). Pāvils pastorālajās vēstulēs saka, ka ir “viens starpnieks starp Dievu un cilvēkiem – cilvēks Kristus Jēzus” (*1. Tim. 2:5*). Vēstulē ebrejiem ir teikts, ka Jēzus “ir labākas derības starpnieks” (*Ebr. 8:6*) jeb “Jaunās Derības starpnieks” (*Ebr. 9:15; 12:24*). Divi jautājumi prasa atbildes: (1) Kas ir šī derība, kas aprakstīta Vēstulē ebrejiem? (2) Kāpēc Jaunā Derība ir labāka?

Atbilde uz pirmo jautājumu. Derība Vēstulē ebrejiem attiecas uz saistošu līgumu, vienošanos starp divām pusēm. Pāvils runā par pirmo un novecojušo derību (*Ebr. 8:13*) un otro jeb labāku derību (*Ebr. 7:22; 8:6*). Ar pirmo derību Dievs izveidoja upurēšanas sistēmu, levītu priesterus un ceremonijas (*Ebr. 5:1–4*). Tomēr ar šīs levītu priesterības palīdzību nevarēja sasniegt morālo pilnību, jo tā bija nespēcīga un neefektīva (*Ebr. 7:11, 18*). Kāpēc morālo pilnību nevarēja sasniegt? Tāpēc, ka vēršu un kazu asinis nevarēja atņemt cilvēku grēkus (*Ebr. 10:4*). Kāpēc pirmā derība bija nespēcīga un neefektīva? Tāpēc, ka priesteri bija mirstīgi un līdz ar to ierobežoti un varēja nomirt (*Ebr. 7:23*). Turklāt priesteriem vispirms vajadzēja upurēt par saviem grēkiem, pirms viņi varēja upurēt par to cilvēku grēkiem, kurus viņi pārstāvēja (*Ebr. 5:3*). Tādējādi pirmā derība bija kļūdaina un kļuva novecojusi līdz ar Kristus augstākā upura un labākas priesterības atnākšanu.

Atbilde uz otro jautājumu: ar otro derību Dievs izvēlējās nevis vienkāršu mirstīgu priesteri, bet gan Vienu, kas dzīvo mūžīgi (*Ebr. 7:24*). Netika vairs upurēti vērši un āži, kas tik un tā nekad nespēja atņemt cilvēku grēkus, bet Kristus upurēja Sevi vienreiz par visām reizēm (*Ebr. 7:27; 9:14; 10:12*). Tādējādi Viņš nāca, lai caur Savu upuri novērstu grēku (*Ebr. 9:26*) un attīrītu sirdsapziņu no nedzīviem darbiem (*Ebr. 9:14*). Tas ir iemesls, kāpēc otrā derība ir kvalitatīvi pārāka un kāpēc Kristus ir šīs pārākās, jaunās un labākās derības Starpnieks. Kristus ir mūsu STARPNIEKS.

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Pārdomu jautājumi

1. Ja Dievs runāja pagātnē un runā arī šodien, kā Viņš runā uz jums? Kā jūs atpazīstat Viņa balsi un atšķiriat to no citām “balsīm”, kas pretendē uz jūsu uzmanību?
2. Ja kopā ar Kristu esam Dieva Valstības līdzmantinieki, kā mums vajadzētu vērtēt šīs pasaules pārejošās lietas?
3. Ja Kristus visu uztur ar Savu spēcīgo vārdu, kā Viņš jūs ir uzturējis grūtos apstākļos?
4. Klausieties himnu “Jēzus samaksāja par visu” (Dziesma Nr. 184 no *The Seventh-day Adventist Hymnal*). Īpašu uzmanību pievērsiet piedziedājumam, domājot par to, ko patiesībā nozīmē, ka Kristus ir mūsu Starpnieks.

Jēzus, absolūtais Dēls

Galvenās rakstvietas: *Jes. 2:2, 3; Ebr. 4:1–4; 2. Moz. 24:16, 17; Jes. 44:24; Ebr. 1:10; Lk. 1:31; Ebr. 1:5.*

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Mācību stundas tēmas. Visas cilvēces vēstures gaitā cilvēki ir gaidījuši nākamo Glābēju. Pēc grēkā krišanas mūsu pirmie vecāki Ādams un Ieva domāja, ka viņu pirmdzimtais dēls Kains būs absolūtais Glābējs. Ābrahamam tika dots apsolījums, ka caur viņa dēlu Īzāku tiks svētītas visas zemes tautas. Dāvidam tika apsolīts dēls, kurš, ja viņš būs uzticīgs Dievam, paliks uz mūžīgiem laikiem. Tomēr neviens no šiem cilvēkiem nedomāja, ka Dievs pats būs absolūtais Glābējs.

Vecās Derības pravieši dažkārt izteica mīkļainus mesiāniskus pareģojumus, lietojot frāzi “pēdējās dienās” (*skat. 4. Moz. 24:14–17, angļu tulk.*), kas atšķiras no citiem Vecās Derības pravietojumiem, kuros tiek lietoti tādi apzīmējumi kā “laiku beigas” vai “pēdējais laiks” (*skat. Dan. 8:17, 19*). Līdz ar Kristus atnākšanu iestājās “pēdējās dienas”. Pēc ilga laika perioda, ko dažkārt dēvē par starpderību periodu, Dievs atkal runāja. Taču šoreiz Viņš runāja visskaidrāk un viskvalitatīvākajā veidā caur Jēzu Kristu. Kristus ir līdzvērtīgs Dievam, jo Viņš ir Dieva “godības atspulgs un būtības attēls” (*Ebr. 1:3*), un, būdams dievišķs, Viņš ir gan Radītājs, gan arī Visuma uzturētājs.

Kāds varētu jautāt: “Ja Kristus ir vienāds ar Dievu, kā tad Pāvils, runājot Tēva vārdā, var rakstīt par Jēzu: “Tu esi Mans Dēls, šodien Es Tevi esmu dzemdinājis” (*Ebr. 1:5*)? Vai tas nozīmē, ka Jēzus kaut kādā veidā ir dzimis un nav mūžīgs? Paskaidrojiet!”

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

Kristus daba

Ievada beigās uzdotais jautājums ir izraisījis dažādu interpretāciju vēsturi. Iepriekšējais fragments (*Ebr. 1:1–3*) bija saistīts ar Kristus pārākuma pierādīšanu pār praviešiem. Nākamajā fragmentā (*Ebr. 1:4–14*) Pāvils vēlas pierādīt Kristus pārākumu pār eņģeļiem. Iemesls, kāpēc tiek uzsvērts Kristus pārākums, varētu būt klausītāju lielā interese par eņģeļiem vai pat eņģeļu godināšana, līdzīgi tam, ko redzam Kolosu draudzē (*Kol. 2:18*).

Pāvils vēstulē ebrejiem 1:5 citē divus pantus no Vecās Derības, lai pamatotu savu argumentu, ka Kristus ir pārāks par eņģeļiem. Pirmais ir Psalmis 2:7. Sākotnējā kontekstā 2. psalms runā par šīs zemes ķēniņiem un valdniekiem, kas ir sazvērējušies pret Dievu. Tomēr Dievs tos izsmej un iebiedē. Galu galā Dievs cels tronī Savu dievišķo Ķēniņu Ciānas kalnā (*Ps. 2:6*), sacīdams: “Mans Dēls tu esi, Es šodien tevi esmu dzemdinājis.” (*Ps. 2:7*) Savā sprediķī Pisidijas Antiohijā Pāvils attiecina šo tekstu uz Kristus augšāmcelšanos (*Ap. d. 13:33*). Visā kristietībā šis psalms ir ticis interpretēts kā kristoloģisks. Vai šāda interpretācija nozīmē, ka Dievs dzemdināja Jēzu Viņa augšāmcelšanās brīdī? Tas ir jautājums, ko uzdevām mūsu ievaddaļas beigās.

Atbilde ir: “Nebūt ne.” Dievs vienkārši izsauca Savu Dēlu no kapa, darbojoties caur Gabrieli, “Kunga karapulka visvarenāko eņģeli, šis vēstnesis ir ieņēmis vietu, kurā pirms krišanas atradās sātans”, lai no Kristus kapa noveltu akmeni, it kā tas būtu kāds olis. Karavīri, kas sargāja kapu, dzird viņu saucam: “Dieva Dēls, nāc ārā! Tavs Tēvs Tevi sauc!” (Elena Vaita. *Laikmetu ilgās*, 780. lpp.). Tādējādi Dievs Tēvs aicina Savu Dēlu. Līdzīgi arī 1. vēstulē korintiešiem 4:15 Pāvils saka: “Evaņģēliju sludinādams, es esmu kļuvis jums par tēvu Kristū Jēzū.” (Autora tulkojums). Vai šī rīcība nozīmē, ka Pāvils ir dzemdinājis draudzi? Protams, ka nē. Pāvils ievada viņus garīgajā dzīvē, viņš kļūva par

viņu tēvu garīgajā nozīmē (tas pats termins tiek lietots attiecībā uz Onēzimu [Filemonam 1:10] un kristiešiem 1. Jņ. 2:29; 3:9 u.c.).

Otrais citāts, kuru Pāvils izmanto, lai parādītu Kristus pārākumu pār eņģeļiem, ir no 2. Samuēla 7:14. Sākotnējā kontekstā tiek runāts par Dāvida plāniem uzcelt templi, bet Nātāns paziņo ķēniņam, ka viņa dēls Salamans uzcels Dieva namu. Kungs arī apsola: “Es viņam būšu par tēvu, un viņš Man būs par dēlu.” (2. Sam. 7:14). Šis citāts tā sākotnējā kontekstā nevar attiekties uz Kristu dēļ tā, kas seko tālāk: “Ja tad viņš pret Mani apgrēkosies, tad Es viņu pārmācīšu ar rīksti un ar cilvēka bērna sitieniem.” (2. Sam. 7:14) Acīmredzamu iemeslu dēļ šim pantam ir jāattiecas uz grēcīgo Salamanu, nevis uz bezgrēcīgo Kristu.

Tomēr gan Ps 2:7, gan 2. Sam 7:14 ir viena kopīga iezīme. Tie abi uzsver, ka Israēla ķēniņš un Salamans ir Dieva dēli: “Mans Dēls tu esi, Es šodien tevi esmu dzemdinājis” un “viņš Man būs par dēlu.” Uzsvars tiek likts nevis uz dzemdināšanu, bet gan uz Dāvida kā ķēniņa adopciju un uz viņa dēla ķēnišķību, kas daudz vēlāk Vēstulē ebrejiem tiek pārcelta uz Kristu. Vēstules ebrejiem 1:5 ievadfrāze jautā: “Jo kuram eņģelim gan jebkad Viņš teicis: Mans Dēls Tu esi, šodien Es Tevi esmu dzemdinājis?” (Ebr. 1:5) Acīmredzamā atbilde ir: nevienam no eņģeļiem. Vienīgi Kristus ir “kļuvis tik daudz varenāks par eņģeļiem, cik daudz pārāku par tiem Viņš mantojis Vārdu.” (Ebr. 1:4) Šis vārds ir “Mans Dēls”, un tas nekad nav piedēvēts nevienam eņģelim. Nevienam no viņiem Dievs nekad nav teicis: “Sēdies Man pa labai rokai, tiekāms Es lieku Tavus ienaidniekus par Tavu kāju pameslu.” (Ebr. 1:13)

Tomēr kāds varētu iebilst pret dzemdināšanas kā adopcijas jēdzienu šajā kontekstā, oponējot ar Ebr. 1:6: “Kad Viņš pirmdzimto atkal ievēd pasaulē” (Ebr. 1:6). Iebilduma sniedzējs varētu jautāt, vai šis pants nerunā par Kristu kā par pirmdzimto? Labs jautājums. Terminam “pirmdzimtais” ir pirmdzimtības nozīme tādos tekstos kā 1. Moz. 25:13; 27:19 un 35:23. Bet Vecajā derībā “pirmdzimtais” ir arī Israēls (2. Moz. 4:22, 23), pretstatā Ēģiptes pirmdzimtajiem. Ps. 89:27 Dāvids tiek saukts par Dieva “pirmdzimto”, lai gan viņš bija jaunākais no astoņiem brāļiem, nevis pirmdzimtais. Jaunajā Derībā Jēzus ir Marijas “pirmdzimtais” (Lk. 2:7), “pirmdzimtais” starp daudziem brāļiem (Rom. 8:29), visas radības “pirmdzimtais” (Kol. 1:15) un “pirmdzimtais starp mirušiem” (Kol. 1:18, Atkl. 1:5). Šie teksti parāda, ka tituls “pirmdzimtais” attiecas uz Kristus pārākumu Draudzē, pār radību, Kosmosu un augšāmceltajiem. Saikne starp Ebr. 1. nodaļas 5. un 6. pantu norāda, ka Kristus ir šis karaliskais Dāvida ķēniņš, kuru Dievs ievēda pasaulē ar aicinājumu: “Visi Dieva eņģeļi Viņu lai pielūdz.” (Ebr. 1:6). Savukārt pārējā 1. nodaļa pārņem šos Rakstu pierādījumus un izvirza četrus apgalvojumus: (1) tikai vienu personu Dievs sauc par “Dēlu” (Ebr. 1:5), un tas ir Kristus. (2) Eņģeļi pielūdz šo Dēlu (Ebr. 1:6). (3) Dēls ir nemainīgs, taisnīgs un svaidīts Monarhs, kas radījis debesis un zemi (Ebr. 1:8–10). (4) Dēls valda pie Dieva labās rokas, savukārt eņģeļi, gluži pretēji, ir “kalpotāji gari, izsūtāmi kalpošanai to labā, kam jāamanto pestīšana” (Ebr. 1:11–14).

Rezumējot varam teikt, ka Dievs nav dzemdinājis Kristu, bet caur Viņa kā Dieva Dēla iemiesošanu, cilvēce ir “adoptēta” Dieva “mīļotajā Dēlā” (Ef. 1:6). Tādējādi Kristum ir piešķirts “pirmdzimtā” tituls. Tādējādi Viņa statuss ir daudz augstāks par eņģeļiem un ir pelnījis pat viņu pielūgsmi. Elena Vaita, dodot padomus draudzei par to, kā vislabāk aizsniegt citus kristiešus, par Kristus iepriekšējās esamības dabu saka: “Neizceliet vēsts īpatnējās daļas, kas nosoda ļaužu dzīvi un ieradumus, kamēr tiem nav bijusi iespēja uzzināt, ka mēs ticam Kristum, ka mēs ticam Viņa dievišķībai un Viņa priekšesamībai.” (Liecības draudzei, 6. sēj., 58. lpp.). Elena Vaita palīdzēja jaunajai Septītās dienas adventistu draudzei atrast biblisku līdzsvaru attiecībā uz Kristus iepriekš eksistējošo dabu. Lācara augšāmcelšanās kontekstā viņa par Kristus dabu rakstīja: “Kristū ir dzīvība – sākotnējā, neaizgūtā un neatvasinātā.” (Laikmetu ilgas, 530. lpp.)

Šīs pēdējās dienas un laika beigas

Agrīnie kristiešu rakstnieki uzskatīja, ka ir iestājušās pēdējās dienas, un to kulminācija būs Otrā atnākšana. Tāpēc Pāvils varēja teikt: “.. šinīs pēdīgajās dienās [pretstatā praviešu dienām] uz mums ir runājis caur Dēlu.” (*Ebr. 1:2*) Līdzīgi, kad Pēterim un citiem mācekļiem Vasarsvētkos tiek pārņemts, ka viņi ir piedzērušies, Pēteris apgalvo, ka mēlēs runāšanas brīnums ir pravietojuma piepildījums: “Tas notiks pēdējās dienās, saka Dievs, Es izliešu no Sava Gara pār visu miesu, un jūsu dēli un jūsu meitas pravietos.” (*Ap. d. 2:17*) Joēla 2. nod. pravietojums piepildījās pēdējo dienu sākumā. Arī Pēteris, runājot par Kristus iemiesošanos, rakstīja: “Bet [Kristus] atklāts laiku beigās jūsu dēļ.” (*1. Pēt. 1:20*) Šīs pēdējās dienas raksturo nikni smējēji, kas apšaubā Kristus otro atnākšanu (*2. Pēt. 3:3, 4*) un izmanto nabagos, lai iedzīvotos (*Jēk. 5:3*). Pēdējās dienas raksturo arī antikristu parādīšanās (*1. Jņ. 2:18*).

Atzīstot faktu, ka pēdējās dienas iestājas līdz ar Kristus iemiesošanos, vai ir atšķirība starp šīm “pēdējām dienām” un “laiku beigām”, kā tās aprakstītas Daniēla un Atklāsmes grāmatā? Aplūkojiet laika pravietojumu par 2300 vakariem un rītiem Daniēla grāmatas 8:14! Šis laika pravietojums sniedz tālu aiz Kristus dienām. Un arī citos pravietojumos, raugoties no mūsu laika viedokļa, joprojām ir vairāki nenotikuši notikumi, piemēram, “septiņas pēdējās mocības” (*Atkl. 15:1; Atkl. 21:9*). Galu galā “pēdējais ienaidnieks” (*1. Kor. 15:26*) vēl nav uzvarēts, un vēl neesam dzirdējuši “pēdējo bazūni” (*1. Kor. 15:52*). Rezumējot, varam teikt, ka pēdējās dienas iestājas līdz ar Kristu, bet pēdējais lielais notikums beigu laikā vēl nav piepildījies. Starp šīm divām atnākšanām vēl ir jānotiek nepiepildītiem pravietiskiem notikumiem.

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Aplūkojot Vēstules ebrejiem 1. nodaļu, saprotam, ka Pāvils tajā ielicis ļoti daudz teoloģijas. Ir nepieciešama sirsnīga, dievbijīga, uz praksi orientēta kristietība. Tomēr mūsu ortoprakse (rīcība) izriet no mūsu ortodoksijas (ticības). Nopietna teoloģija liks pamatu labam kristīgam dzīvesveidam.

Jautājumi pārdomām

1. Vai domājat, ka mūsdienās jālīdzsvaro teoloģija ar kristīgo praksi? Ja jā, tad kā?
2. Kā mēs šodien varam atšķirt savu reliģisko un kultūras “bagāžu” no Bībeles patiesības?
3. Kā laikā, kad autoritāte gan kultūrā, gan draudzē piedzīvo krīzi, Vēstules ebrejiem 1. nodaļa sniedz mums vadlīnijas?

Jēzus, mūsu uzticamais Brālis

Galvenās rakstvietas: 3. Moz. 25:25–27; Ebr. 2:14–16; 11:24–26; 1. Kor. 15:50; Ebr. 5:8, 9; 12:1–4.

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Mācību stundas tēmas. Salīdzinot Vēstules ebrejiem 1. un 2. nodaļu, atklājas kontrastu aina. Vēstules ebrejiem 1. nodaļā Kristus ir augstāks par eņģeļiem (*Ebr. 1:6*), savukārt 2. nodaļā Viņš ir zemāks par eņģeļiem, vismaz uz noteiktu laiku (*Ebr. 2:9*). 1. nodaļā Kristus ir tuvu Dievam, Viņam pa labai rokai (*Ebr. 1:13*), 2. nodaļā Kristus ir tuvu mums, Saviem brāļiem, un nekaunas no mums (*Ebr. 2:11*). Pretstatot pirmsiemiesošānās Kristu cilvēka dabai, Vēstulē ebrejiem redzam, ka Kristus pieņēma miesu un asinis, lai būtu līdzīgs mums (*Ebr. 2:14*). Arī Kristus mira tāpat kā mēs, cilvēki (*Ebr. 2:14*). Taču lielā atšķirība starp mūsu nāvi un Viņa nāvi ir tā, ka Viņa nāve paveica to, ko mūsu nāve nekad nespētu. Viņa nāve atbrīvoja mūs, “kas visu mūžu nāves baiļu dēļ bijām verdzībā” (*Ebr. 2:15*). Kristus ir tāds pats kā mēs, tomēr atšķirīgs no mums. Viņš bija patiesi cilvēks, taču bez grēka (*Ebr. 4:15*). Tāpat kā Mozus, kurš izvēlējās kaunu, nevis slavu (*Ebr. 11:25*), Kristus nicināja kaunu, ko nozīmēja kļūšana par cilvēku un nāve pie krusta, bet tik un tā to pieņēma. Viņš kļuva līdzīgs mums, lai mēs varētu kļūt līdzīgi Viņam. Mums kļūstot līdzīgiem Viņam, Viņam nekad nav jākaunas par mums (*Ebr. 2:11*), pat tad, ja mēs Viņu “atklāti apkaunojam” (*Ebr. 6:6, NASB*).

Kā Jēzus iemācījās paklausību? Vai kādā brīdī Viņš bija nepaklausīgs? Šāds pieņēmums būtu pretrunā ar Ebr. 4:15, kur teikts, ka Jēzus tika kārdināts (angl. *pārbaudīts*) visās lietās tāpat kā mēs, tomēr palika bez grēka.

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

“Būdams pilnīgs”

Vēstulē ebrejiem 5:7–9 ir vairāki izaicinājumi. Tekstā teikts: “Savās miesas dienās ar stipru balsi un asarām Viņš ir raidījis daudz karstu lūgšanu pie Tā, kas Viņu varēja izglābt no nāves, un ir ticis atpestīts no bailēm un, Dēls būdams, tomēr ir mācījies paklausību no tā, ko cietis. Un, pilnību sasniedzis, Viņš ir palicis visiem, kas Viņam paklausa, par mūžīgās pestīšanas gādnieku.” (*Ebr. 5:7–9*)

Šajā fragmentā ir vismaz trīs jautājumi, uz kuriem jāatbild. Pirmkārt, Pāvils saka, ka Kristus ir lūdzis Dievu, kas varēja Viņu glābt no nāves, un Viņš tika uzklausīts. Ko tas nozīmē, ka Jēzus tika uzklausīts un izglābts no nāves? Otrkārt, Jēzus mācījās paklausību. Kā Viņš iemācījās paklausību? Vai tas teikts tāpēc, ka kādā brīdī Viņš bija nepaklausīgs Dēls? Treškārt, Jēzus kļuva pilnīgs. Vai Viņš visu laiku nebija pilnīgs, bez grēka? Aplūkosim katru no šiem jautājumiem pēc kārtas.

Vai Jēzus tika uzklausīts un izglābts no nāves? Teikums 7. pantā sākas ar frāzi “Savās miesas dienās” (*Ebr. 5:7*), kas skaidri norāda uz Kristus cilvēcisko eksistenci. Runājot par pirms-Ģetzemanes un Ģetzemanes notikumiem, evaņģēliji stāsta tikai to, ka Jēzum bija bēdas un ciešanas. Mateja evaņģēlija 26:38 Jēzus saka: “Mana dvēsele ir noskumusi līdz nāvei” (*Mt. 26:38*). Marka evaņģēlija 14:33, 34 un Jāņa evaņģēlija 12:27 Jēzus saka: “Mana dvēsele ir noskumusi līdz nāvei” (*Mk. 14:33, 34*). Taču nevienā no šiem aprakstiem nav minēts, ka Viņš lūdzās ar “ar stipru balsi un asarām” (*Ebr. 5:7*). Šī detaļa ir kaut kas tāds, ko Vēstule ebrejiem pievieno stāstījumam par Ģetzemani. Jēzus lūgšanas un aizlūgšanas tika izteiktas Tam, “kas Viņu varēja izglābt no nāves” (*Ebr. 5:7*). Taču tās netika izteiktas, lai Viņš par katru cenu tiktu izglābts no nāves. Kā tad Dievs uzklausīja Jēzu? Jēzus nelūdza par atbrīvošanu no nāves, bet gan par to, lai piepildītos Dieva griba (*Mt. 26:39*). Tēvs neglāba Jēzu no krustā sišanas, bet caur augšāmcelšanos atbrīvoja Viņu no nāves varas, ko Viņam nesa krustā sišana. Tādējādi Jēzus tika

uzklausīts, jo Dieva griba piepildījās un Jēzus tika augšāmcelts. Pāvils pat saka, kāpēc Kristus lūgšana tika uzklausīta. "Viņš tika uzklausīts Savas padevības dēļ." (*Ebr. 5:7, Jaunais tulk.*) Dēļ Kristus godbijības un paklausības Dieva gribai Viņa lūgšana tika uzklausīta un Viņš tika augšāmcelts.

Kā Jēzus iemācījās paklausību? Šis jautājums liek domāt, ka Kristus varētu būt bijis nepaklausīgs. Tomēr šādu iespēju skaidri atspēko *Ebr. 4:15*, kur teikts, ka Jēzus bija paklausīgs visas dzīves laikā. Kristus iemācījās paklausību caur nodošanos (*Ebr. 5:7*) un ciešanām (*Ebr. 5:8*). Grieķu teksta 8. pantā izmantota vārdu spēle *emathen/ epathen* (mācījās/cieta), kas līdzinās amerikāņu angļu sakāmvārdam: "No pain, no gain" (tulk. "bez sāpēm nav ieguvuma"). Jēzus daļēji iemācījās paklausību, pilnībā pakļaujoties Dieva gribai Ģetzemanē. Tomēr, tā kā Kristus bija ne tikai Dievs, bet arī cilvēks, Viņam bija jāmacās paklausība, pildot Savu Glābēja aicinājumu. Būdams Dievs, Viņš bija svēts un nevarēja tikt kārdināts ar ļaunu (*Jēkaba 1:13*). Bet kā cilvēkam Viņam bija jāmacās paklausība un pakļaušanās Dieva gribai, tāpat kā tas ir jāmacās mums, cilvēkiem. Kā Dievam Jēzum nekad nevajadzēja mācīties paklausību. Tomēr Savā cilvēciskajā pieredzē, kad Viņš tika aicināts mirt, Jēzum nācās pārvarēt visvienkāršāko cilvēcisko pašsaglabāšanās instinktu ("Ja tas var būt, tad lai šis biķeris iet Man garām" (*Mt. 26:39*)) un pakļauties Dieva gribai. Tādējādi Jēzus iemācījās padevīgu paklausību. Pāvils vēstulē filipiešiem saka: "Viņš pazemojās, kļūdams paklausīgs līdz nāvei, līdz pat krusta nāvei!" (*Fil. 2:8*)

Salīdzinājumam lasām, ka paaudzei, kas izgāja no Ēģiptes, bija raksturīga sacelšanās pret Dievu un Dieva pārbaudīšana (*Ebr. 3:8*), apcietinātas sirdis (*Ebr. 3:8*) un izpratnes trūkums par Dieva ceļiem (*Ebr. 3:10*). Vēstule ebrejiem šīs īpašības raksturo kā neticību un grēku (*Ebr. 3:12, 13, 17, 19*), kā arī nepaklausību (*Ebr. 3:18*). Sacelšanās, nepaklausība, grēks un neticība ir saistītas kopā. Turpretī Vēstulē ebrejiem attiecībā uz Kristu tiek lietots cits terminu kopums. Viņš bija "bez grēka" (*Ebr. 4:15*) un "uzticams" (*Ebr. 2:17; 3:2, 6*), neskatoties uz to, ka bija kārdināts tāpat kā mēs, kas ļauj Viņam palīdzēt mums, kad tiekam kārdināti (*Ebr. 2:18*). Mums ir jāsaprot Kristus paklausība *Ebr. 5:8*, ņemot vērā pretējo īpašību kopumu, ko apliecina paaudze, kas izgāja no Ēģiptes (*Ebr. 3:8-11, 15-19*). Tad mēs viegli identificēsim Kristus paklausību kā izglītību, kas ir neatņemama sastāvdaļa mūsu pašu ticībai un pašāvēībai uz Dievu (*sal. Rom. 1:5; 16:26*). Tāpat kā Kristus, būdams cilvēks, mācījās paklausību, pakļaujoties Dieva gribai un uzticoties tai vairāk nekā Savai, tā arī mums vajadzētu mācīties paklausību (*Atkl. 14:12*).

Tagad par pēdējo jautājumu – kāpēc Vēstulē ebrejiem *5:9* teikts, ka Kristus tika "padarīts pilnīgs" (jaunais tulk.)? Vai tad Viņš jau nebija pilnīgs? Kādā veidā Viņš tika padarīts pilnīgs? Iepriekšējais pants sniedz kontekstu, lai atbildētu uz šo jautājumu: "Dēls būdams, tomēr ir mācījies paklausību no tā, ko cietis." (*Ebr. 5:8*) Tādēļ Pāvils secina: "Un, pilnību sasniedzis, Viņš ir palicis visiem, kas Viņam paklausa, par mūžīgās pestīšanas gādnieku." (*Ebr. 5:9*) Tādējādi Jēzus pilnība izrietēja no paklausības, ko Viņš mācījās ciešanās, un sagatavoja Viņu būt par mūsu Debesu Augsto priesteri.

Rezumējot varam teikt, ka Kristus lūgšanas Tam, kurš varēja Viņu glābt no nāves, tika uzklausītas, jo Viņš lūdza, lai piepildās Dieva griba. Tā rezultātā Viņš galu galā tika augšāmcelts. Viņš mācījās paklausību, pakļaujoties Dieva gribai un uzticoties tai. Visbeidzot, Kristus kļuva par mūsu pilnīgo Augsto priesteri caur paklausību Dievam, lai Viņš varētu kļūt par "par mūžīgās pestīšanas gādnieku" "visiem, kas Viņam paklausa", tas ir – mums (*Ebr. 5:9*).

Pārdomu jautājumi

1. Ja Kristus bija pakļauts paklausībai un mācījās to Savā cilvēciskajā pieredzē, cik svarīga paklausība ir mums?
2. Kā varēšu staigāt Ēdenes dārzā Jaunajā Zemē, ja nekad nepiedzīvošu Ģetzemanes dārzu (tas ir – Dieva gribas piepildīšanos šeit un tagad)? Kāpēc šīs divas lietas ir nesaraunami saistītas?

3. Kāpēc, jūsuprāt, mums, cilvēkiem, ir “pusalergiska reakcija” uz paklausību gandrīz jebkurai autoritātei? Kā, jūsuprāt, varētu “izārstēt” līdzīgu negatīvu reakciju uz pakļaušanos dievišķai autoritātei?
4. Kāpēc cilvēka sirdī varētu būt spriedze starp mīlestību pret Dievu un paklausību Viņam? Kā Jņ. 14:15 varētu palīdzēt mums atrisināt šo problēmu?

Kristus mums līdzīgs, tomēr atšķirīgs no mums

Kā redzējām, Kristus ir ainots kā daudz pārāks par eņģeļiem. Patiesībā Viņš ir attēlots kā precīzs Dieva būtības attēls (*Ebr. 1:3*). Tādējādi Viņš ir pielūgsmes cienīgs (*Ebr. 1:6*), kā teikts Vēstules ebrejiem 1. nodaļā. Pēc tam, 2. nodaļā, Viņš ir ainots kā uz kādu laiku kļuvis zemāks par eņģeļiem. Jēzus nav tikai mazliet zemāks par eņģeļiem. Drīzāk, pieņemot “miesu un asinis” un ciešanas, ko šī pieredze ietver, Viņš pilnībā dalīja Savu cilvēku brāļu likteni (*Ebr. 2:14*). Veids, kādā Jēzus tika “darīts mazāks par eņģeļiem”, ir ne tikai Viņa iemiesošanās, bet arī Viņa ciešanas nāvē (*Ebr. 2:9*). Dēls tik ļoti iegāja cilvēku sfērā, ka pieņēma mirstību atšķirībā no eņģeļiem, kurus nāve neskar.

Tas, ko Kristus paveica, ļāva Viņam kļūt “brāļiem līdzīgam, lai par tiem varētu iežēloties un [...] salīdzināt tautas grēkus.” (*Ebr. 2:17*)

Pārdomu jautājums. Šobrīd, kad tiek rakstīts šis komentārs, cilvēki visā pasaulē baidās inficēties ar koronavīrusu un nomirt no tā. Kā Kristus rīcība, pieņemot mūsu miesu un asinis un daloties mūsu liktenī, palīdz mums, kad saskaramies ar šādiem ļaunu vēstošiem draudiem un nāvējošām slimībām?

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Apsveriet Elenas Vaitas teikto par Kristus cilvēcisko dabu: “Daudzi apgalvo, ka kārdināšanām nebija iespējams Kristu uzvarēt. Bet tad Viņš nevarēja tikt nostādīts Ādama stāvoklī; tad Viņš arī nevarētu iegūt uzvaru, kas Ādamam neizdevās. Ja mums kaut kādā veidā būtu jāiztur grūtāka cīņa nekā Kristum, tad Viņš nespētu mums palīdzēt. Bet mūsu Pestītājs uzņēma cilvēka dabu ar visām tās saistībām. Viņš pieņēma cilvēciskumu līdz ar iespēju padoties kārdināšanām. Mums nav jāpanes nekas tāds, ko Viņš jau nebūtu panesis un izturējis.” (*Laikmetu ilgas*, 117. lpp.).

Pārdomu jautājums. Kādu mierinājumu un cerību jums sniedz apziņa, ka Jēzus ir izturējis visu, kas mums ir jāiztur?

Jēzus, atdusas devējs

Galvenās rakstvietas: 1. Mozus 15:13–21; Ebr. 3:12–19; Ebr. 4:6–11; Ebr. 4:1, 3, 5, 10; 5. Mozus 5:1–3; Ebr. 4:8–11.

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Mācību stundas tēmas. Dāvida derība solīja atpūtu kronētajam ķēniņam un viņa tautai. Vēstulē ebrejiem loģiskā progresija saskan ar šo priekšstatu. Vēstules ebrejiem 1. un 2. nodaļā redzam Kristus kā dievišķā Valdnieka un Savas tautas Glābēja pārākumu. Vēstules ebrejiem 3. un 4. nodaļā parādīts Jēzus pārākums pār Mozu un Jozuu, Viņam kā dievišķajam Vadītājam nodrošinot atpūtu. Sabata atpūta Vecajā Derībā ir attēlota desmit baušļu divās versijās (2. Mozus 20 un 5. Mozus 5). Pirmajā tekstā uzsvērta radīšana, otrajā – izpirkšana. Vēstules ebrejiem 3. un 4. nodaļā Pāvils izmanto Iziešanas paaudzi (nevis viņu mazos bērnus) kā neticības un nepaklausības piemēru (Ebr. 3:19), lai parādītu kaitīgās sekas, ko rada nespēja ieiet miera zemē Kānaānā. Vēršoties pie saviem klausītājiem, Pāvils mudina tos ar 95. psalma citātu: “Šodien, kad jūs Viņa balsi dzirdēsiet, neapcietinait savas sirdis” (Ebr. 4:7), bet gan izejiet Viņa atdusā (Ebr. 4:9).

Kas ir šī atdusa (grieķu valodā – *sabbatismos*), par ko runā Pāvils? Kāpēc Pāvils mudina savus klausītājus tajā ieiet? Šiem jautājumiem tagad pievērsīsimies.

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

Sabata ievērošana paliek spēkā

Vispirms definēsim Ebr. 4:9 pieminēto “atdusu”. Saskaņā ar SDA Bībeles komentāru (*The SDA Bible Commentary*) vārds, kas Ebr. 4:9 tiek lietots kā “atdusa”, nāk no grieķu vārda *sabbatismos*, kas nozīmē ‘atpūta [no iepriekšējās darbības]’, kas vēlākā lietojumā sāk nozīmēt ‘sabata ievērošana’ no darbības vārda *sabbatizō* ‘atpūsties’, ‘pārtraukt’, ‘ievērot sabatu’.

“*Sabbatizō* ir lietots septiņas reizes LXX [Septuagintā, jūdu Vecās Derības grieķu tulkojumā] – vienu reizi attiecībā uz burtisku septītās dienas sabatu (2. Moz. 16:30), vienu reizi, runājot par citiem sabatiem (3. Moz. 23:32), un piecas reizes, runājot par zemes atpūtu sabata gadā (3. Moz. 26:34, 35; 2. Laiku 36:21)[..]. Līdz ar to pamatideja, ko *sabbatizō* izsaka LXX, ir doma par atpūtu vai darba pārtraukšanu, vai citām darbībām. Līdz ar to radniecīgo grieķu un ebreju valodas vārdu lietojums nozīmē, ka lietvārds *sabbatismos* var apzīmēt vai nu burtisku sabata “atdusu”, vai vienkārši “atpūtu”, vai “pārtraukšanu” vispārīgākā nozīmē. Tādējādi, lingvistiski pētot vārdu *sabbatismos* Ebr. 4:9, nav skaidrs, vai šeit ir runa par iknedēļas sabata “atdusu” vai vienkārši par “atpūtu”, vai “pārtraukumu” vispārīgākā nozīmē. Šo jautājumu var izlemt tikai konteksts.”

“Šķiet, ka Vēstules ebrejiem autora lietotais *katapausis* [“darba pārtraukšana”; sk. Ebr. 3:11] un *sabbatismos* vairāk vai mazāk ir sinonīmi:

1. Tā kā Jozua nespēja ievest Israēlu garīgā “atpūtā” (*katapausis*, 8. p.), tad kristiešiem paliek *sabbatismos* (9. p.). Konsekvence, šķiet, prasa, lai tas, kas paliek, būtu tas pats, kas bija sākumā. [..]

2. No 1. un 6. panta ir skaidrs, ka tas, kas paliek Dieva tautai Jaunās Derības laikos, ir *katapausis*; 9. p. ir teikts, ka paliek *sabbatismos*. Paziņot, ka tas, kas paliek “Dieva tautai”, ir iknedēļas sabats, nozīmē paziņot, ka tas, ko Jozua nespēja ievest Israēlā, bija iknedēļas sabats.

3. Fakts, ka LXX, Jaunās Derības draudzes Bībelē, vārdi *katapauō* (1. Moz. 2:2, 3; 2. Moz. 20:11) un *sabbatizō* (2. Moz. 16:30; 3. Moz. 23:32) septītās dienas sabata apzīmēšanai tiek lietoti pamīšus, drīzāk izslēdz pieņēmumu, ka Vēstules ebrejiem autors ir vēlējies nošķirt šo vārdu lietvārdu formas Ebr. 3. un 4. nodaļā.

Turklāt var atzīmēt, ka Pāvila laika jūdi, neatkarīgi no tā, vai viņi bija kristieši vai nekristieši, bija precīzi ievērojuši ceturto bausli. Protams, rakstot ebrejiem, Vēstules ebrejiem autors nebūtu uzskatījis par vajadzīgu pierādīt viņiem, ka sabata ievērošana "paliek". Ja paplašinātā argumenta, kas sākas 3. nodaļā 7. pantā, secinājums ir tāds, ka sabata ievērošana paliek Dieva tautai, tad šķiet, ka Vēstules ebrejiem autors ir vainīgs par *non sequitur*, jo secinājums loģiski neizriet no argumenta. Nebūtu bijis jēgas tik citīgi censties pārliecināt jūdus darīt to, ko viņi jau dara – ievērot septītās dienas sabatu. Turklāt apustuļu laikos septītās dienas sabatu ievēroja visi kristieši – gan jūdi, gan pagāni, un jebkurš arguments, kas pierādītu sabata spēkā esamību šajos agrīnajos kristiešu laikos, būtu bijis bezjēdzīgs. Turklāt var atzīmēt, ka Vēstules ebrejiem 3. un 4. nodaļa sākas ar aicinājumu "ņemt vērā Dieva sūtni un augsto priesteri Jēzu, ko mēs apliecinām" (3:1) un beidzas ar dedzīgu lūgumu "pieiet bez bailēm" Viņa priekšā, "lai saņemtu apžēlošanu un atrastu žēlastību, palīdzību īstā laikā" (4:16). Patiešām nav skaidrs, kāda varētu būt saikne ieilgušajam argumentam ar 3. un 4. nodaļas deklarēto tēmu – Kristus kā mūsu lielā Augstā Priestera kalpošanu Debesu svētnīcā –, lai pierādītu, ka sabata ievērošana joprojām ir kristīgās draudzes pienākums.

Atdusa, par kuru šeit tiek runāts, ir žēlastības atpūta". (EGW Papildu materiāls par Ebr. 4:9; sal. ar *Lielā cīņa*, 253). Tā ir "patiesā ticības atpūta" (MB 1).

"Mēs ieejam Dieva "atdusā", kad "ņemam vērā" Jēzu (3:1) un klausāmies Viņa balsī (3:7, 15; 4:7), kad praktizējam ticību Viņam (4:2, 3), kad pārtraucam savus centienus nopelnīt pestīšanu (10. p.), kad "turamies pie Viņa apliecināšanas" (14. p.) un kad tuvojamies žēlastības tronim (16. p.). Tiem, kas vēlas piedzīvot šo pieredzi, ir jāuzmanās no "neticības ļaunās sirds" (3:12), no savas sirds nocietināšanās (3:8, 15; 4:7). Viņiem jācenšas ieiet Dieva "atdusā" (4:11).

Tie, kas ieiet Dieva "atdusā", "turēsies pie Viņa "apliecināšanas" (14. p.). Viņi "pieies bez bailēm pie žēlastības troņa", lai "saņemtu apžēlošanu un atrastu žēlastību, palīdzību īstā laikā" (16. p.)." (*SDA Bībeles komentārs*, 7. sējums, 422., 423. lpp., komentārs par "atdusu" Ebr. 4:9)

Elena Vaita paskaidro par atdusu, kas pieminēta Ebr. 4:9, ilustrējot to ar dižā angļu reformatora Džona Veslija dzīves stāstu: "Lielas garīgas tumsas dienās kā Dieva gaismas nesēji nāca Vaitfilds un brāļi Vesliji. Valdot vispāratzītajai baznīcai, Anglijas iedzīvotāju reliģija bija pagrimusi tik dziļi, ka to vairs tikko varēja atšķirt no pagānisma. Garīdzniecības iemīļotākais temats bija dabas reliģija, un ar to pa lielākai daļai saistījās visa viņu teoloģija. Augstākās šķiras izsmēja dievbijību un lepojās, ka stāv pāri pār to, ko viņi nosauca par fanātismu. Zemākās šķiras dzīvoja lielā nezināšanā un netikumībā, bet baznīcai nebija ne drosmes, ne ticības, lai tālāk atbalstītu līdz sabrukumam nonākušo patiesības lietu.

Lutera tik skaidri mācītā izcilā doktrīna par taisnošanu ticībā gandrīz bija izzudusi no redzesloka, bet tās vietā stājies Romas princips, ka pestīšanas jautājumā jāpaļaujas uz labiem darbiem. Vaitfilds un abi Vesliji, kas bija valdošās baznīcas locekļi, sirsnīgi meklēja Dieva labvēlību, kas nodrošināma, kā viņi bija mācīti, ar tikumisku dzīvi un reliģisko priekšrakstu ievērošanu. [..]

Vesliji un viņu līdzstrādnieki nonāca pie atziņas, ka patiesā reliģija iemājo sirdī un ka Dieva bauslība tādā pašā mērā skar domas, kā vārdus un darbus. Pārliecināti par sirds svētuma, kā arī pareizas ārējās uzvedības nepieciešamību, viņi tagad dedzīgi sāka tikties pēc jaunas dzīves. Ar sevišķu uzcītību un daudz lūgšanām tie centās apspiest sirds ļaunumu. Viņi dzīvoja pazemīgi un pašaižiedzīgi, mīlestībā darot daudz laba un ar vislielāko stingrību un precizitāti ievērojot visu, kas, pēc viņu domām, varēja palīdzēt iegūt to, pēc kā tie ilgojās – svētumu, kas nodrošinātu Dieva labvēlību. Tomēr kāroto mērķi viņi tā nerasniedza. Veltīgas bija pūles atbrīvoties no grēku izraisītās vainas apziņas vai salauzt tās varu. Tā bija tā pati cīņa, ko Lutera izcīnīja savā Erfurtes cellē. Tas

bija tas pats jautājums, kas kādreiz mocīja viņa dvēseli: “Kā cilvēks varētu būt taisns stiprā Dieva priekšā?” (Īj. 9:2, Glika tulk.) [..]

Atpakaļceļā uz Angliju, kāda morāviešu sludinātāja pamācīts, Veslijs ieguva skaidrāku izpratni par Bībeles ticību. Viņš pārliecinājās, ka pestīšanas iegūšanai tam pilnīgi jāatsakās no paļaušanās uz saviem darbiem un jāuzticas vienīgi Dieva Jēram, “kas atņem pasaules grēkus”. Kādā Morāvijas brāļu sanāsmē Londonā viņš dzirdēja lasām Lutera rakstu par izmaiņām, ko ticīgā sirdī izdara Dieva Gars. To klausoties, Veslija dvēselē tika aizdedzināta ticība. “Es izjutu sirdī savādu siltumu,” viņš teica, “es sapratu, ka pestīšanas jautājumā tagad uzticos Kristum, vienīgi Kristum, un tad ieguvu pārliecību, ka Viņš manus grēkus ir atņēmis, tieši manus, un tieši mani izglābis no grēka un nāves bauslības.”

Garajos nogurdinošās un bezcerīgās cīņas gados – stingras pašaieliedzības, negoda un pazemošanās gados – Veslijs bija nelokāmi tiecies pretī savam mērķim – meklēt Dievu. Tagad viņš To bija atradis un uzzināja, ka žēlastība, ko, smagi pūloties, bija centies iegūt ar lūgšanām un gavēšanu, ar nabagu apdāvināšanu un sevis aizliegšanu, īstenībā pastāvēja kā dāvana, saņemama “bez naudas un bez maksas”. (*Lielā cīņa*, 253.–256. lpp.)

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Pārdomu jautājumi:

1. Kā Džona Veslija dzīvesstāsts ilustrē atšķirību starp paļaušanos tikai uz Kristus nopelniem un bezjēdzību paļauties uz mūsu pašu darbiem, lai glābtu sevi?
2. Kas ir Ebr. 4:9 aprakstītā atdusa, kas atliek kristiešiem?
3. Elena Vaita apgalvo, ka atdusa, par kuru Pāvils runā Ebr. 4:9, ir žēlastības atdusa. Kā mēs ieejam šajā žēlastības atdusā?

Jēzus, uzticamais Priesteris

Galvenās rakstvietas: *Ebr. 5:1-10; 1. Pēt. 14:18-20; 2:9; Ebr. 7:1-3; Ebr. 7:11-16, 22, 26.*

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Mācību stundas tēmas. Grēks atšķirā mūs no Dieva. Taču Kristus nāca, lai pārvarētu šo bezdibeni. Lai to paveiktu, Viņš kļuva par mūsu Augsto Priesteri. Viņa lomai ir gan līdzības ar cilvēku priesteriem, gan arī atšķirības. Viņš tiek saukts par priesteri “pēc Melhisedeka kārtas” (*Ebr. 5:6*). Patiesībā tas nozīmē, ka Kristus ir “līdzīgs Melhisedekam” (*Ebr. 7:15, NRSV*). Šis ķēniņš un priesteris Melhisedeks bija Ābrahāma laikabiedrs. Kad ķēniņu koalīcija uzbruka Sodomai un Gomorai, viņi ne tikai to iekaroja, bet arī saņēma gūstā Latu, Ābrahāma brāļadēlu. Atbildot uz to, Ābrahāms uzsāka pretuzbrukumu un izglāba Latu un pārējos sagūstītos šo pilsētu iedzīvotājus kopā ar nolaupīto mantu. Pēc atgriešanās no kaujas Salemas ķēniņš un priesteris Melhisedeks svētīja Ābrahāmu, un pretī Ābrahāms deva Melhisedekam desmito tiesu no visa kaujas laupījuma (*1. Mozus 14*). Šis Melhisedeks nebija ne Kristus iemiesojums, ne Debesu būtne. Viņš bija tikai cilvēcisks ķēniņš un priesteris, noderīga paradigma, ko Pāvils varēja izmantot. Melhisedeks kā Kristus tēls atbilst Pāvila argumentam. Lai gan Kristus nepiederēja Levija ciltij – priesteru ciltij senajā Israēlā –, Viņš kļuva par efektīvu un augstāku priesteri, jo Viņa priesterība bija saskaņā ar Melhisedeka, Salema ķēniņa, priesteru kārtu. Ievērojiet, ka Melhisedeks saņēma desmito tiesu no Ābrahāma, kas padara viņa priesterību agrāku un augstāku nekā Levija priesterība. Tādējādi Melhisedeka priesterība atbilstoši norāda uz Kristus ķēniņšķo priesterību.

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

Augstā priesteru kvalifikācijas

Vēstules ebrejiem 5:1-4 sākas ar vispārēju augsto priesteru kvalifikāciju uzskaitījumu. “Jo katrs no cilvēku vidus ņemtais augstais priesteris cilvēku labā tiek iecelts kalpošanai Dievam, lai nestu dāvanas un upurus par grēkiem; viņš var iežēloties par nezinātājiem un maldīgajiem, tāpēc ka arī viņš pats vājības apņēmts. Un tās dēļ viņam pienākas kā tautas, tā arī sevis dēļ upurēt par grēkiem. Un neviens sev pats neņem šo godu, bet Dieva aicināts, tāpat kā Ārons.” (*Ebr. 5:1-4*)

Kopumā *Ebr. 5:1-4* ir uzskaitītas divpadsmit augstā priesteru īpašības. Pirmkārt, amata apraksts: katrs augstais priesteris ir (1) “no cilvēku vidus ņemts”, (2) “cilvēku labā” (3) “tiek iecelts” (4) “kalpošanai Dievam”, lai (5) “nestu dāvanas un upurus par grēkiem.” Tālāk seko personiskais raksturojums: (6) “viņš var iežēloties par nezinātājiem un maldīgajiem”, tāpēc ka arī (7) “viņš pats vājības apņēmts”. Turklāt (8) “viņam pienākas [...] tautas [...] dēļ upurēt par grēkiem” un (9) “arī sevis dēļ upurēt par grēkiem”. Visbeidzot, jautājums par aicinājumu: (10) “Un neviens sev pats neņem šo godu”, bet (11) “Dieva aicināts”, (12) “tāpat kā Ārons.”

Izceltas četras īpašības, kas raksturo augstā priesteru amatu. Tās ir: solidaritāte ar cilvēkiem (1.-3. īpašība), spēja savaldīt emocijas (6. īpašība), pakļautība vājībām (7. īpašība) un, visbeidzot, priesteru aicinājums (12. īpašība). Mēs aplūkosim katru no šīm četrām izcilajām īpašībām, pirms pievērsīsimies Kristus kvalifikācijai šim amatam.

Pirmkārt, augstais priesteris tiek izvēlēts no savas tautas vidus. Viņam bija jābūt israēlietim (*2. Moz. 29:9, 44; 4. Moz. 18:1-7*) no Levija cilts. Sākumā Āronu par augsto priesteri iecēla pats Dievs (*2. Moz. 28:1*). Kad daži indivīdi, piemēram, Korahs un viņa kompānija, uzdrošinājās iecelt sevi vai citus augstā priesteru amatā, Dievam nācās tos iznīcināt (*4. Moz. 16:15-40*). Priesterība un tās prerogātas nebijaniecīga lieta, kā to piedzīvoja ķēniņš Usija caur lepras uzliesmojumu uz sava ķermeņa, kad viņš patvaļīgi iegāja templī, lai uz kvēpināmo upuru altāra nestu kvēpināmo upuri (*2. Kēn. 26:16-21*).

Interesanti, ka Otrā Tempļa jeb starpderību periodā, Hasmonu valdīšanas beigās, Salome Aleksandra ieņēma troni kā ķēniņiene (76.–67. g. p.m.ē.), bet nepieņēma priesterību. Sava dzimuma dēļ viņa nevarēja būt augstais priesteris. Tāpēc viņa šajā amatā iecēla savu vecāko dēlu Hirkanu II. Viņa jaunākais brālis Aristobols II nepiekrita brāļa iecelšanai un sacentās ar viņu par šo amatu. Tādējādi redzam, ka zemes augstais priesteris vienmēr bija vīrietis, kas tika izvēlēts no savas tautas. Viņam arī vajadzēja izrādīt solidaritāti ar savu tautu. Tādējādi, kā jau minējām, viņš bija israēlietis, Ārona pēcnācējs no Levija cilts. Viņa uzdevums bija pārstāvēt citus cilvēkus Dieva priekšā un pienest dāvanas un upurus par sevi un par viņiem. Tēma par Kristus solidaritāti ar mums, cilvēkiem, parādās Ebr. 2:17, 18, tad no jauna Ebr. 4:14–16 un tiks tālāk attīstīta Ebr. 5.

Otrkārt, augstais priesteris, kā viņu apraksta Vēstule ebrejiem, ir cilvēks, kas spēj izturēties savaldīgi, tas ir, savaldīt savas emocijas pret tiem, kas ir nezinoši un apmaldījušies. “Viņš var iežēloties par nezinātājiem un maldīgajiem” (*Ebr. 5:2*). Ideāls augstais priesteris bija cilvēks, kas nebija pārāk bargs, bet arī ne vienaldzīgs pret grēku. Zemes augstais priesteris liturģiskā gada laikā dalīja vispārējos pienākumus (*2. Moz. 29:38–46*), bet tikai viņš viens nesa upurus Salīdzināšanas dienā (*3. Moz. 16:1–25*) un nesa urīmu un tumīmu (*2. Moz. 28:30*). Viņam vajadzēja darīt visas šīs lietas ar emocionālu paškontroli.

Treškārt, lai gan vismaz dažreiz augstais priesteris bija neapmierināts ar grēkiem, ko izdarīja viņa tauta (piemēram, atcerieties par augstā priestera Ēļa rīcību, kad viņš nepamatoti apsūdzēja Annu dzērumā [*1. Sam. 1:13–14*]), arī viņš pats bija pakļauts vājībām. Vēstulē ebrejiem 5:2 burtiski ir teikts, ka augstais priesteris zem sava izsmalcinātā ārējā tērpa bija “tērpies”, “valkāja” vai “bija apjotzs” ar vājumu (*2. Mozus 28*). Šī atšķirība ir svarīga, jo viņa paša vājums ļāva viņam saudzīgi izturēties pret likumpārkāpējiem. Būdam augstais priesteris, viņš izrādīja solidaritāti ar savu tautu, savaldīja savas emocijas, kad bija sarūgtināts, un apzinājās, ka arī viņš ir pakļauts grēkam. Tas padarīja viņu par pieejamu cilvēku.

Ceturtkārt, augstā priestera amats nebija amats, uz kuru cilvēks varēja pieteikties vai kandidēt. Pirmo iecelto priesteri, Āronu, izvēlējās Dievs, un neviens nedrīkstēja sev piešķirt šo godu. Cilvēks to pieņēma tikai tad, kad viņu aicināja Dievs.

Rezumējot varam teikt, ka augstais priesteris izrādīja solidaritāti ar savu tautu, kontrolēja emocijas, apzinājās savas vājības un pieņēma šo amatu tikai tad, kad viņu aicināja Dievs.

Pārdomu jautājums. Kad draudze piemēro korektīvu disciplīnu maldīgam cilvēkam, kāpēc ir svarīgi izrādīt solidaritāti, emocionāli savaldīties un apzināties savu vājumu?

Kristus kvalifikācijas

Sākot ar Ebrejiem 5:5, 6, Pāvils pievēršas Jēzum. Viņš aplūko Jēzu kontekstā ar divām iepriekšējā nodaļā izklāstītajām augstā priestera kvalifikācijām, proti, Viņa dievišķo iecelšanu un Viņa solidaritāti ar cilvēkiem.

Pirmkārt, Kristus kā Augstais priesteris neieņēma goda amatu pēc savas iniciatīvas, bet gan Dievs Viņu iecēla šajā amatā. Kā Pāvils uz to norāda? Savienojot divus psalmus. Abi psalmi jau ir pieminēti Vēstulē ebrejiem, Ebr. 1:5 un Ebr. 1:14, citātu virknes sākumā un beigās, kas minēti Vēstulē ebrejiem 1:5–14. Pirmais citāts ir no Psalmā 2:7. 2. psalms ir mesiāniskais psalms, kas runā par Kristus iecelšanu par pravietoto Dāvida Dēlu. Otrais citāts ir no Psalmā 110:4 un parāda, ka Dievs Kristu ir aicinājis būt par Priesteri. Par Viņa priestera amata veikumu jau tika norādīts Ebrejiem 1:3: “Kad Viņš izpildīja šķīstīšanu no grēkiem, Viņš apsēdās” (NRSV). Šeit Pāvils apvieno Dēla motīvu ar Kristus Augstā priesteri motīvu. Kristus ir ieceltais Dieva Dēls un perfekts Augstais priesteris cilvēkiem “pēc Melhisedeka kārtas” (*Ebr. 5:6*) jeb, kā teikts Ebr. 7:15, “līdzīgs Melhisedekam” (NRSV). Tāpat kā Melhisedeks Kristus ir Ķēniņš un Priesteris. Salīdzinot ar cilvēku levītu augstajiem priesteriem, Kristus ir labāks par

viņiem, jo spēj saudzīgi izturēties pret nezinošiem un nepaklausīgiem cilvēkiem. Tāpat Viņš spēj "līdzīgi just mūsu vajībām" (Ebr 4:15) un "var palīdzēt tiem, kas tiek kārdināti" (Ebr 2:18). Viņš "var uz visiem laikiem izglābt" (Ebr. 7:25) un var "uz visiem laikiem padarīt pilnīgus tos, kas tiek darīti svēti" (Ebr. 10:14).

Otrā Kristus kvalifikācija, proti, solidaritātes izrādīšana cilvēkiem, ir acīmredzama, pateicoties Viņa ciešanām, paklausībai, ko Viņš iemācījās, un pilnības sasniegšanai (Ebr. 5:7-10).

Pārdomu jautājums. Lasiet Ebr. 7:23-25. Kāpēc bija nepieciešams labāks augstais priesteris par tiem, kas nāca no Levija cilts?

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Līdz šim Pāvils apraksta Jēzu kā augstāku par eņģeļiem, jo Viņš ir tronī celtais Dieva Dēls (Ebr. 1). Tomēr uz kādu laiku Jēzus tiek padarīts zemāks par eņģeļiem kā Tas, kurš ar Savu nāvi iznīcināja sātana nāves varu (Ebr. 2). Jēzus ir aprakstīts arī kā Tas, kurš nespēja sniegt atpūtu Iziešanas paaudzei tās neticības dēļ (Ebr. 3), bet ir spējīgs sniegt atdusu pēcmesiāniskā laikmeta Dieva tautai (Ebr. 4). Jēzus ir arī priesteris, kas ir līdzīgs, bet vienlaikus ļoti atšķirīgs no levītu priesterības priesteriem (Ebr. 5). Ņemot vērā šo informāciju, kāds ir nākamais solis, pie kura Pāvils vēlas novest savus klausītājus?

Pāvils vēlas, lai viņa lasītāji progresētu izpratnē par Kristus Augstā priesteri kalpošanu, saskatot Viņā kā Augstajā priesterī līdzību ar Melhisedeku. Tomēr ir daži šķēršļi. Šie šķēršļi ietver lasītāju slinkumu klausīties Vārdu; to, ka viņiem kā nenobriedušiem kristiešiem ir vajadzīgs piens, nevis cieta barība, un to, ka viņi nav prasmīgi taisnības Vārdā (Ebr. 5:11-14). Lai gan Pāvils runā ļoti stingri, viņš līdzsvaro savus pamācošos pārmetumus ar pozitīvu paziņojumu par klausītāju garīgo stāvokli, sakot: "Bet par jums, mīlie, mums ir pārlicība par kaut ko labāku, par jūsu pestīšanu, kaut arī tā runājam." (Ebr. 6:9).

Pārdomu jautājumi

1. Vai mūsu personīgajā garīgajā ceļojumā kādreiz ir vieta atskaitei par savu progresu vai regresu ne tikai Dievam, bet arī kādai trešajai personai? Pārrunājiet.
2. Vai ir situācijas, kad garīga autoritāte var prasīt no mums korporatīvu atbildību, tāpat kā Pāvils prasīja atbildību no saviem klausītājiem? Kāpēc jā vai kāpēc nē?
3. Vai var būt statiski kristieši, vai arī šāds statuss ir pretrunīgs apzīmējums? Paskaidrojiet.

Jēzus, dvēseles enkurs

Galvenās rakstvietas: *Ebr. 6:4–6, Mt. 16:24, Rom. 6:6, Ebr. 10:26–29, Ebr. 6:9–13, Ebr. 6:17–20.*

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Mācību stundas tēmas. Vēstules ebrejiem 5. nodaļā Pāvils pārmet saviem klausītājiem, ka tie nevirzās uz priekšu savā garīgajā ceļojumā. Tomēr Pāvils savā svētrunā ir iecerējis virzīties uz priekšu, lai gūtu dziļākas teoloģiskas atziņas, neraugoties uz auditoriju, kas bija “palikusi kūtra dzirdēt” (*sk. Ebr 5:11*). Tikai tad, ja laiks ļaus, viņš pievērsīsies pamatmācībām, piemēram, jautājumiem par “atgriešanos no nedzīviem darbiem”, “ticību Dievam”, “mācību par kristībām”, “roku uzlikšanu”, “miroņu augšāmcelšanos” un “mūžīgo tiesu” (*Ebr. 6:1, 2*).

Turklāt klausītāji kaut kad pagātnē ir piedzīvojuši dažādas Dieva svētības. Šīs svētības ir uzskaitītas Ebrejiem 6:4, 5. Auditorija ir bijusi “apgaismota”, “baudījusi Dieva dāvanas”, “kļuvusi Svētā Gara dalībnieki” un “baudījusi labo Dieva vārdu un nākamā laika spēkus”. Šīs frāzes ir sinonīmi, kas apzīmē atgriešanos, Dieva žēlastību, Svētā Gara pieredzi caur zīmēm un brīnumiem, evaņģēlija patiesību un pestīšanu.

Šķiet, ka tam visam pa vidu daži no klausītājiem ir atkrituši no ticības. Pāvils saka saviem klausītājiem: “Jo ir neiespējami [...] vest pie atgriešanās” (*Ebr. 6:4a, 6a*) tos, kuri ir atkrituši. Līdzīgi iznīcinošs spriedums Ebrejiem 10:26–29 ir izteikts pret tiem, kas pēc patiesības atziņas saņemšanas apzināti paliek grēkā. Atkritēju uzvedību raksturo metaforas, kas līdzinās Kristus, Viņa upura un Svētā Gara noraidīšanai.

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

Grēku nožēlas neiespējamība

Vai Ebr. 6:4–6, kā arī Ebr. 10:26–29 runā par (otrreizēju) grēku nožēlas neiespējamību? Vai šis jēdziens nozīmē, ka tad, ja kristietis atkritis no ticības, viņš vai viņa nevar tikt atjaunots grēku nožēlā? Vai, nožēlojot grēkus, nav iespējams saņemt otru iespēju?

Doma, ka grēknožēlu nevar atjaunot, ir bijusi izplatīta Ebr. 6:4–6 izpratnē, kurai kristieši ticējuši visā draudzes vēsturē un kas dažus ir novedusi pie tā, ka viņi atlika kristības līdz pat savai nāves gultai. Kā šādi spēcīgi brīdinājumi izklausās, ja aplūkojam Pētera pieredzi pēc Ģetzemanes (*Mt. 26:69–75*)? Turpmākajā pētījumā vēlamies saprast Ebr. 6:4–6 un saskaņot to ar Pētera pieredzi, kā arī ar visiem Svētajiem Rakstiem.

Pirmkārt, vēlamies saprast, ko piedzīvoja Vēstules ebrejiem lasītāji. Daži no viņiem bija apgaismoti un baudījuši Dieva dāvanas, un kļuvuši Svētā Gara dalībnieki, un baudījuši labo Dieva vārdu un nākamā laika spēkus, bet pēc tam atkrituši. Pirmā metafora, kas tiek lietota, lai aprakstītu kristiešu kopienu, ir “apgaismoti” – šis termins parādās Ebrejiem 10:32, kur lasām: “Bet atcerieties iepriekšējās dienas, kurās jūs, gaismu saņēmuši, esat izcietuši smagu ciešanu cīņu”. Šķiet, ka šī metafora apraksta klausītāju sākotnējo kristīgo pieredzi. Ar Dieva Gara palīdzību klausītāji ir pārgājuši no “nedzīviem darbiem” uz “ticību Dievam” (*Ebr. 6:1*) un uz “patiesības atziņu” (*Ebr. 10:26*).

Otrā metafora – “baudījuši Dieva dāvanas” (*Ebr. 6:4*) – parāda, ka klausītāji ir guvuši garīgu pieredzi Dieva žēlastības dāvanā – pestīšanā. Darbības vārds “baudīt” parādās Vēstulē ebrejiem 2:9, kur tiek runāts par Kristu, kam bija “Dieva žēlastībā jābauda nāve par visiem”. Kad Kristus kā cilvēks baudīja nāvi, Viņš piedzīvoja kaut ko līdz šim Viņam nezināmu. Vēstules ebrejiem klausītāji ir baudījuši Debesu dāvanu, kaut ko līdz šim viņiem nezināmu, proti, “tik dārgu pestīšanu” (*Ebr. 2:3*).

Ar Debesu dāvanas baudīšanu ir cieši saistīta trešā metafora. Kristieši ir “kļuvuši Svētā Gara dalībnieki” (*Ebr. 6:4*), atsaucot atmiņā līdzdalības valodu, kas atgādina Ebr.

3:1 un Ebr. 3:14 formulējumu, kurā auditorija tiek raksturota kā “svētie brāļi, Debesu aicinājuma līdzdalībnieki” (NKJV) un “Kristus līdzdalībnieki”. Svētā Gara izdalīšana ir kaut kas tāds, ko šī auditorija ir spilgti piedzīvojusi savā agrīnajā evaņģelizācijas posmā (*Ebr. 2:4*).

Metaforu virkne turpinās ar degustācijas tēlu atkārtošanos. “Labā Dieva vārda” (*Ebr. 6:5*) baudīšana attiecas uz evaņģēlija uzklausīšanu, ko klausītāji saņēma, kad pieņēma labo vēsti par pestīšanu (*Ebr. 2:3*). Dažkārt ebreju Bībelē Dieva Vārds tiek salīdzināts ar ēdienu (*sk. 5. Moz. 8:3*). Klausītāji ir ne tikai Dieva Vārda labuma saņēmēji, viņi piedzīvo arī “nākamā laika spēkus” (*Ebr. 6:5*), kas ietver “zīmes, brīnumus un dažādus spēka darbus” (*Ebr. 2:4, autora tulkojums*).

Pēc četrām garām, pozitīvām metaforām pēkšņi seko strauja pārmaiņa. Pēdējā metafora izsaka atkrišanas fenomenu – “un krituši” (*Ebr. 6:6*). Darbības vārds “krist” vai “atkrist” var nozīmēt ‘grēkot’ vispārīgā nozīmē. Taču, ņemot vērā turpmāko formulējumu, proti, “atkal [...] Dieva Dēlu sit krustā” (*Ebr. 6:6*) un “liek smieklā” (*Ebr. 6:6*), grēks ir jāsaprot radikālākā nozīmē, proti, kā atkrišana no katras glābšanas pieredzes, kas iepriekš aprakstīta 4. un 5. pantā. Vienkārši runājot, klausītāji ir piedzīvojuši atgriešanos, glābšanu, Svētā Gara klātbūtni caur zīmēm un brīnumiem un Dieva Vārda labestību, bet pēc tam atkrituši.

Tagad, kad esam sapratuši, ko piedzīvoja Vēstules ebrejiem auditorija, pievērsīsimies jēdziena par grēku nožēlas neiespējamību izpētei Ebrejiem 6:4–6. Mums ir jābūt nedaudz tehniskiem savā pieejā. Visas piecas iepriekš minētās metaforas grieķu valodā ir verbāli īpašības vārdi (divdabji). Tie visi ir pagātnes laikā (aoristā), kas apraksta darbību pagātnē. Darbības pēc būtības ir pabeigtas. Darbības vārdu virkne apraksta vienu un to pašu cilvēku grupu. Tādējādi šī auditorijas daļa no “apgaismotas” ir pārtapusi par “atkritušu”, tādējādi pirms kāda laika sastopoties ar visu reliģiskās pieredzes klāstu.

Vēstules ebrejiem 6:6 pēdējā daļā ir izmantots otrs darbības vārdu bloks (“atkal sit krustā” un “liek Viņu atklātā kaunā” *Ebr. 6:6, NASB*). Šoreiz Pāvils lieto tagadnes laiku. Viņš pēkšņi pāriet no pagātnes (aorista) laika uz tagadnes laiku, kas izsaka darbību kā pašreiz notiekošu. Ko tas nozīmē? Tagadnes laiks izsaka darbību tās attīstības stadijā, kas notiek tobrīd, kad tiek runāts. Abi šie darbības vārdi apraksta atkrišanu tagadnē. Tādējādi šī darbība tiek uzskatīta par noziegumu, kas kavē atjaunošanos uz atgriešanos, jo padara atkritēju par Kristus ienaidnieku. Viņš vai viņa atkal sit krustā Dieva Dēlu un pastāvīgi un atklāti liek Viņu kaunā. Ko tas nozīmē? Likst kaunā Kristu nozīmē atkārtot krustā sišanu. Šī atkārtošana parāda apostāzes postošo un nepārtraukto ietekmi uz tiem, kas reiz bijuši apgaismoti. Viņi nevar tikt atjaunoti grēku nožēlošanā, jo viņu pašreizējā, pastāvīgā attieksme pret Kristu nav mainījusies. Viņu rīcība raksturo gan atkrišanas cēloni, gan paša atkritušā pastāvīgo attieksmi. Noraidot Kristu, atkritējs uzņemas grēku nožēlas neiespējamību.

Bet kā ir ar cilvēku, kuram nav šādas attieksmes? Vai šādam cilvēkam ir iespēja? Bet, protams! Šeit noder Pētera piemērs. Lai gan viņš trīs reizes noliedza Kristu, Pēteris pēkšņi atcerējās, ko Kristus par viņu bija praviotojis, “viņš izgāja ārā un gauži raudāja” (*Mt. 26:75*). Šādas skumjas ir pavisam citāda attieksme nekā tā, kāda piemīt atkritējiem Vēstules ebrejiem 6. nodaļā, kuri sit krustā Dieva Dēlu un atklāti Viņu apkauno. Turklāt 1. Jņ. 2:1 ir teikts: “Mani bērniņi, to es jums rakstu, lai jūs negrēkotu. Un, ja kāds krīt grēkā, tad mums ir aizstāvis Tēva priekšā – Jēzus Kristus, kas ir taisns.” Aizstāvis var būt noderīgs tikai tad, ja tiek pieņemts nevis likts kaunā vai sist krustā.

Rezumējot jāsaka, ka *Ebr. 6:4–6* skaidri parāda – vēstules adresāti saskārās ar plaša spektra reliģisko pieredzi, sākot no atgriešanās un beidzot ar atkrišanu. Dažiem no viņiem neiespējamu atgriezties pie grēku nožēlas padarīja pašu attieksme – ka viņi lika kaunā Kristu un tādējādi atkārtoja krustā sišanas procesu. Būtībā šāda attieksme nozīmēja pasludināt Kristu par savu ienaidnieku. Tomēr ar pazemīgas nožēlas

attieksmi, kāda bija Pētera attieksmē, piedošana vienmēr ir iespējama. Aizstāvis Jēzus Kristus ir gatavs atjaunot mūs grēku nožēlai.

Tas pats attiecas arī uz Ebrejiem 10:26–29 fragmentu. Šis fragments sākas ar apzinātu, augstprātīgu, tišu grēku. “Jo, ja mēs pēc patiesības atziņas saņemšanas tīši grēkojam, tad neatliek vairs upuris par grēkiem” (*Ebr 10:26*). Šeit atkal ir aprakstīta pašreizēja, nepārtraukta, apzināta palikšana grēkā, kas ikvienam atņem piedošanu. Dažs “Dieva Dēlu minis kājām un derības asinis, ar ko viņš svētīts, turējis par nesvētām un žēlastības Garu nievājis” (*Ebr. 10:29*). Viņu rīcība attēlo Jēzu kā ienaidnieku, un Viņa asinīm ir atņemts glābjošais spēks. Šie cilvēki augstprātīgi apvaino un noraida Dieva žēlastības piedāvājumu. Šādi cilvēki pat nevēlas nožēlot grēkus. Viņi demonstrē atklātu izaicinošu attieksmi pret Kristu un Viņa darbu. Tādējādi grēku nožēla nav iespējama.

Mums ir pārlicība par kaut ko labāku

Pēc šāda stingra brīdinājuma Pāvils atgriežas pie saviem klausītājiem, mainot toni un sniedzot iedrošinošus vārdus: “Bet par jums, mīļie, mums ir pārlicība par kaut ko labāku, par jūsu pestīšanu, kaut arī tā runājam.” (*Ebr. 6:9*) Šī auditorija ir kā 7. pantā minētā labā augsne, kas dod auglīgu ražu. Šiem cilvēkiem ir kristīgas kalpošanas pieredze. Dievs ir taisnīgs, jo neaizmirst par to (*Ebr. 6:10*). Uzrunājot savu auditoriju kā “mīļotos”, Pāvils netieši norāda, ka saskata patiesu cerību attiecībā uz saviem lasītājiem.

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Septītās dienas adventistu draudzē nav nekas neparasts, ka tiek kristīti pusaudži. Lai cik patiesa un sirsnīga būtu viņu pieredze ar Kristu, kad viņi kļūst vecāki un mācās koledžā, viņu ticība var izbalēt un panīkt. Daži no viņiem atstāj draudzi 19 gadu vecumā un aizklīst pasaulē, līdz ap 30 gadu vecumu pēc vairākām dzīves krīzēm daudzi no viņiem atrod ceļu atpakaļ uz draudzi. Kāds ir labākais veids, kā rīkoties ar šādu bijušo draudzes locekli, kurš atrod ceļu atpakaļ uz draudzi?

1. Kā jūs šādam atbildētu cilvēkam, ja viņš vai viņa izlasītu *Ebr. 6:4–6* un domātu, ka grēku nožēla nav iespējama?
2. Ko mēs varam darīt gan individuāli, gan arī korporatīvi, lai novērstu atkrišanu mūsu ģimenē un draudzē?

Jēzus, Jaunās Derības Starpnieks

Galvenās rakstvietas: *Ebr. 7:11–19; Ebr. 8:10–12; Jer. 31:31–34; Ebr. 8:1–6; 2. Moz. 24:1–8; Ec. 36:26, 27.*

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Mācību stundas tēmas: Vecā Derība tika dota, pamatojoties uz levītu priesterību. Saskaņā ar šo līgumu vienīgi levīti darbojās kā starpnieki starp Dievu un israēliešiem. Savukārt Vēstulē ebrejiem tiek runāts par to, ka Jēzus ir iecelts par Augsto priesteri pēc Melhisedeka kārtas. Turklāt Pāvils atgādina, ka Jēzus nebija no Levija cilts (*Ebr. 7:14*), bet no Jūdas cilts. Tādējādi saskaņā ar levītu priesterības likumiem Viņš nebija tiesīgs kalpot kā priesteris. Tomēr pats Dievs Viņu iecēla par Augsto priesteri: “Tu esi priesteris uz mūžīgiem laikiem” (*Ebr. 7:21, NRSV*).

Varētu pamatoti jautāt, kā kāds no Jūdas cilts varēja kļūt par priesteri, ņemot vērā levītu priesterības ierobežojumus? Tikai levīti drīkstēja kalpot svētnīcā. Loģiski, ka vispirms būtu jānotiek pārmaiņām. Pāvils norāda, ka šāda priesterības maiņa prasītu attiecīgas izmaiņas priesterības likumos (*Ebr. 7:12*). Savukārt izmaiņas priesterības likumos novestu pie izmaiņām derībā. Pirmā derība bija ar levītiem, bet otrā – ar Kristu. Kāpēc šāda pilnīga maiņa? Mācību stunda skaidri norāda, ka Vecā Derība nespēj šķīstīt sirdsapziņu no grēkiem (*Ebr. 10:4, Ebr. 9:14*), un šī šķīstīšana ir mums dāvātā Kristus taisnība. Dzīvnieku upuri norādīja uz Kristu, patieso “Dieva Jēru, kas nes pasaules grēku” (*Jņ. 1:29*). Ar jauno derību nāk ne tikai tiesnesis, sarunu vedējs vai liecinieks, bet arī galvotājs, kas nodrošina, ka derības solījumi tiks izpildīti. Turklāt šajā jaunajā derībā likumi tiks ierakstīti cilvēkos, jo Dievs tos “rakstīs viņu sirdī” (*Ebr. 8:10*).

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

Melhisedeka pārākums

Vairākas reizes vēstulē ebrejiem (*Ebr. 5:6, 10; Ebr. 6:20*) Kristus tiek attēlots kā priesteris saskaņā ar Melhisedeka kārtu. Vēstules ebrejiem 7. nodaļā Pāvils velta zināmu laiku šim priesterim Melhisedekam, lai izsekotu Kristus priesterības būtībai. Vienlaikus viņš konstatē, ka Kristus priesterība ir pārāka par levītu priesterību.

Vecajā Derībā ir tikai divas atsauces uz Melhisedeku: 1. Mozus 14:18 un 110. psalma 4. pantā. Vēstulē ebrejiem ir apkopots 1. Mozus grāmatas apraksts un konstatēts, ka Melhisedeks ir priesteris (*Ebr. 7:1*), ka viņš ir līdzīgs Kristum (*Ebr. 7:3*) un ka viņš ir pārāks par Ābrahāmu (*Ebr. 7:4*).

1. Mozus grāmatā aprakstīts pirmais Bībelē pieminētais karš, parādot Ābrahāmu vajājam četrus iebrucēju ķēniņus, kuri bija sagrābuši gūstā viņa brāļadēlu Latu. Pēc gūstekņu atbrīvošanas Ābrahāms atgriežas mājās. Pa ceļam Salemas (Jeruzalemes) ķēniņš–priesteris Melhisedeks sagaida Ābrahāmu ar maizi un vīnu – šī detaļa iztrūkst Vēstulē ebrejiem. Pirmais svētī otro, un otrs atdod desmito tiesu pirmajam (*Ebr. 7:1, 2*). Ar ko tad Melhisedeks ir pārāks par levītu priesterību? Kā redzēsīm, tās ir trīs lietas.

Pirmkārt, Melhisedeks ir “bez tēva, bez mātes, bez cilts raksta; viņam nav ne dienu sākuma, ne mūža gala” (*Ebr. 7:3*). Grieķu–romiešu pasaulē būt bez tēva nozīmēja būt ārļaulības bērnam. Būt bez mātes nozīmēja, ka bērns ir no sievietes ar zemu sociālo statusu. Savukārt jūdu pasaulē būt bez ciltsrakstiem nozīmēja, ka persona nevar pretendēt uz levītu priesterību. Vai Melhisedeks bija dievišķa figūra, kā daži cilvēki ir secinājuši? Nē, viņš pēkšņi parādās uz skatuves 1. Mozus grāmatas 14. nodaļā un tikpat ātri atkal pazūd, taču bez jebkādas norādes par viņa dzimtas izcelsmi. Tā kā 1. Mozus grāmatā nav minēts ne viņa tēvs, ne māte, ne genealģija, Pāvils izmanto Melhisedeku kā lielisku piemēru Kristus mūžīgajai dabai. To apstiprina apgalvojums: “viņam nav ne

dienu sākuma, ne mūža gala, bet, Dieva Dēlam līdzināms, viņš paliek priesteris mūžam” (*Ebr. 7:3*).

Turklāt *Ebr. 7:8* levīti atkal tiek salīdzināti ar Melhisedeku. “Šeit” mirstīgie levīti ņem desmito tiesu no saviem līdzgaitniekiem israēliešiem, bet “tur”, tas ir Melhisedeka gadījumā, desmito tiesu saņem “tas, par kuru liecina, ka viņš dzīvo” (*Ebr. 7:8*). Šeit levītu mirstība tiek pretstatīta Melhisedeka nāves ieraksta neesamībai 1. Mozus 14. nodaļā.

Vai Melhisedeks nekad nav miris? Nē, bet, tā kā viņa nāve nav aprakstīta Svētajos Rakstos, Pāvils viņā saskata perfektu piemēru Kristus mūžībai. Šādu neesamību izmantoja senie rakstnieki. Rakstu klusēšana par kādu jautājumu tika uzskatīta par pierādījumu tam, ka kaut kas nepastāvēja. Melhisedeks ienāk stāstījumā bez priekšteča un iziet no tā bez apraksta par viņa nāvi, kas tipoloģiski norāda uz To, kurš ir mūžīgs. Tā kā Melhisedeks norāda uz mūžību, bet levīti bija ierobežoti, Melhisedeks ir pārāks par viņiem.

Otrkārt, Melhisedeks ir pārāks par levītiem, jo viņš svētīja patriarhu Ābrahāmu, kurš ir aprakstīts kā tas, kurš saņēma apsolījumu (*Ebr. 6:13; 7:6*). Tādējādi “neapšaubāmi tikai lielākais [Melhisedeks] svētī mazāko [Ābrahāmu]” (*Ebr. 7:7*). Melhisedeks ir augstāks par levītiem ne tikai savas pastāvīgās priesterības dēļ, viņš ir augstāks arī tāpēc, ka svētīja Ābrahāmu.

Treškārt, Melhisedeks ir pārāks par levītiem, jo “sentēvs Ābrahāms ir devis desmito tiesu no ieguvuma” (*Ebr. 7:4*). Mazmazdēls Levijs un viņa pēcnācēji caur Ābrahāmu būtībā atdeva desmito tiesu šim Dieva priesterim, Melhisedekam, kas nebija levītu priesteris (*Ebr. 7:9, 10*). Levītiskās ģenealoģijas trūkums neliedz Melhisedekam saņemt desmito tiesu no Ābrahāma. Tāpat arī levītu ģenealoģijas trūkums nevar liegt Jēzum kalpot kā priesterim. Bauslība levītiem pavēlēja saņemt desmito tiesu no saviem līdzgaitniekiem israēliešiem un savukārt atdot desmito tiesu no saņemtās desmitās tiesas (*4. Moz. 18:21–26*). Par šo tradīciju stāsta Pāvils (*Ebr. 7:5*). Viņa argumenta loģika ir acīmredzama. Melhisedeks ir lielāks par Ābrahāmu, tātad viņam jābūt lielākam par Leviju. Līdz ar to Melhisedeka priesterība ir lielāka par levītu priesterību. Ja tā ir taisnība, tad Kristus priesterība ir augstāka par jebkuru cilvēku priesterību, kas bija zemes teltī vai templī. Tādēļ Viņš tiek saukts par priesteri “mūžīgi pēc Melhisedeka kārtas” (*Ebr. 7:17*).

Rezumējot jāsaprot, ka Melhisedeks ir pārāks par levītiem savas nepārtrauktās priesterības dēļ. Viņš svētīja Ābrahāmu, levītu priekštecī, un levīti caur Ābrahāmu nodeva Melhisedekam desmito tiesu.

Kristus priesterības pārākums

Pamatojoties uz tikko teikto, Kristus priesterība ir pārāka par levītu priesterību vairāku iemeslu dēļ.

Pirmkārt, Kristus kļuva par priesteri “neiznīcīgās dzīvības spēkā”, Dievam ieceļot Viņu, kā to apliecina Psalmi 110:4; tas nenotika caur fizisko izcelsmi, kas balstīta uz Āronam dotām juridiskajām prasībām (*Ebr. 7:16–17, skat. 2. Mozus 29*). Kristus priesterība ir cieši saistīta ar to, kas Viņš ir. Jā, Kristus nomira, bet Viņš tika augšāmcelts (*Ebr. 13:20*). Viņš tika “pacelts augstāk par Debesīm” (*Ebr. 7:26*) un tagad sēž “pa labo roku godības tronim Debesīs” (*Ebr. 8:1*), kur Viņš “var uz visiem laikiem izglābt tos, kas caur Viņu nāk pie Dieva” (*Ebr. 7:25*).

Turklāt levītu priesteri tika iecelti uz amata mantojuma pamata. Nevienam no viņiem nebija priesterības uz mūžīgiem laikiem, jo “nāve tiem neļāva ilgāk palikt” (*Ebr. 7:23*). Turpretī Kristum, “tāpēc ka Viņš paliek mūžīgi, priestera amats ir neiznīcīgs” (*Ebr. 7:24*), un “Viņš vienmēr ir dzīvs, lai aizlūgtu par viņiem” (*Ebr. 7:25, NRSV*). Vēstulē ebrejiem Kristus ir raksturots kā Kāds, kurš “paliek mūžīgi”, “var uz visiem laikiem izglābt”, “vienmēr dzīvs būdams” (*Ebr. 7:24, 25*). Vienkārši sakot, Kristus ir pārāks par levītu priesterību, jo Viņam piemīt nemirstība salīdzinājumā ar levītu īslaicīgumu.

Otrkārt, Dievs ar zvērestu apstiprināja Kristu par priesteri: “Tas Kungs ir zvērējis, un Viņš nenožēlos, Tu esi priesteris mūžīgi.” (*Ebr. 7:21*) Zvērests ir svinīgs solījums, kas bieži vien atsaucas uz dievišķu liecību. Tā kā Dievam nebija lielāka dievišķā spēka, pie kā zvērēt, kad Viņš apsolīja Ābrahamam pēcnācējus, Viņš “zvērēja pie Sevis paša, sacīdams: tiešām, svētīdams Es tevi svētīšu un vairodams tevi vairošu.” (*Ebr. 6:13, 14*) Iziešanas paaudzei Dievs zvērēja: “Tiem nebūs ieiet Manā atdusā.” (*Ebr. 3:11*). Kad Dievs zvēr, Viņš to uzticīgi izpildīs. “Tāpēc arī Jēzus ir tapis par labākas derības galvinieku.” (*Ebr. 7:22*). No otras puses, levīti tika inaugurēti priesterībā ar dievišķu pavēli (*2. Moz. 28:1*), nevis ar zvērestu. Tādējādi Kristus ir pārāks par viņiem.

Visbeidzot Kristus ir pārāks par levītu priesterību, jo Viņš ir morāli pilnīgs. Ārona līnijas priesteri upurēja katru dienu, lai gan galu galā neefektīvi (*Ebr. 10:1-4*). Vispirms viņi upurēja upuri par saviem grēkiem un tikai pēc tam upurēja par citiem. Turpretī Kristus upurēja Sevi kā bezgrēcīgu upuri reizi par visām reizēm (*Ebr. 7:27*). Šāds priesteris ir piemērots mums, jo Viņš ir “svēts, bez ļaunuma, neaptraipīts, atšķirts no grēciniekiem un pacelts augstāk par debesīm” (*Ebr. 7:26*). Lai gan šie termini ir gandrīz sinonīmi, tiem tomēr ir nedaudz atšķirīgas nianšes. Kristus bija morāli nošķirts, nevainīgs un grēka ne-skarts. Šādas īpašības padara Kristu augstāku par Ārona priesteru līniju (*skat. Ap. d. 2:27; Ebr. 4:15*).

Rezumējot jāsaka, ka Kristus ir labāks par levītiem, jo Viņš ir nemirstīgs, tika apstiprināts ar dievišķu zvērestu un ir morāli pilnīgs.

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Padomājiet par to, kā Ebrejiem 7. nodaļā Kristus tiek salīdzināts ar Melhisedeku. Melhisedeks tiek uzskatīts gan par Salemas ķēniņu, gan par Visuaugstā Dieva priesteri (*Ebr. 7:1*).

1. Kāpēc, jūsuprāt, Melhisedeks ir attēlots kā cilvēks ar dubultu lomu? Salīdziniet viņa lomu divējādību ar Kristus lomu, kurš, pirmkārt, ir priesteris pēc Melhisedeka kārtas, bet, otrkārt, ir Jūdas ķēnišķīgās cilts loceklis.
2. Ar ko galvenokārt ir saistīta Jūdas cilts (*skat. 1. Moz. 49:10*)? Kā Kristus pilda abas lomas?
3. Kā jūs skatītos uz grēku, ja katru reizi, kad jūs izdarītu kādu pārkāpumu, tas jums maksātu jēru vai vērsi atkarībā no jūsu sociālā statusa (varbūt velosipēdu vai automašīnu mūsdienu izpratnē)?

Jēzus, pilnīgais Upuris

Galvenās rakstvietas: *Ebr. 9:15, 1. Moz. 15:6–21, Jer. 34:8–22, Ef. 3:14–19, Ebr. 7:27, Ebr. 10:10, Ebr. 9:22–28.*

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Mācību stundas tēmas. Vēstule ebrejiem skaidri apliecina, ka Jēzus aizvietojošā nāve ir nepieciešama, lai mūs glābtu, jo “bez asins izliešanas nav piedošanas” (*Ebr. 9:22*). Asinis apzīmē aizvietotāja dzīvību. Prasību, lai pārkāpējs mirtu, izpildīja Jēzus, kurš reiz par visām reizēm nomira kā bezgalīgs upuris par visu cilvēci.

Vecajā Derībā ir aprakstīts vairāk nekā viens upura veids. 3. Mozus grāmatā uzskaitīti dedzināmie upuri salīdzināšanai, labības upuri pateicībā par Dieva nodrošinājumu, sadraudzības upuri kopīgām maltītēm ar ģimeni un draugiem, grēku upuri grēku izpirkšanai nejaušu grēku gadījumos un vainas izpirkšanas upuri restitūcijas gadījumos (*sk. 3. Mozus 1–6*). Taču, kā norāda Pāvils, šie upuri, tostarp tie, kas tika upurēti Salīdzināšanas dienā, galu galā bija neefektīvi, jo tie nekad nevarēja atņemt grēkus (*Ebr. 10:1–4*). To varēja izdarīt tikai “Kristus dārgās asinis”, uz kurām visi šie upuri norādīja (*skat. Ebr. 9:14; 1. Pēt. 1:19*).

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

Kā redzējām pagājušajā nedēļā, Vēstules ebrejiem 7. nodaļā ir runa par Melhisedeku, kurš bija augstāks par Ārona priesteru līniju. Līdz ar to Kristus ir augstāks par levītu priesterību, jo Viņš ir priesteris pēc Melhisedeka kārtas. Vēstules ebrejiem 8. nodaļā tiek runāts par otrās derības pārākumu, kuras efektivitāte sīkāk aplūkota Ebrejiem 9:15. Pirmā derība, kas tika noslēgta ar levītiem, bija nepilnīga un nespēja novērst grēkus (*Ebr. 7:11, Ebr. 9:9*).

Vēstules ebrejiem 9. nodaļā Pāvils runā arī par Kristus pārāko upuri. Kāpēc tas ir pārāks? Pirmkārt, Viņa upuris nav pienests zemes svētnīcā, bet gan Debesu svētnīcā (*Ebr. 9:23, 24*). Otrkārt, asinis, ko Viņš upurē, nav dzīvnieka, bet gan Viņa paša asinis (*Ebr. 9:25, 26*). Visbeidzot, Kristus upuris ir unikāli vienreizējs (*Ebr. 9:12, 28*, “reizi par visām reizēm”) un efektīvs (*Ebr. 9:14* “šķīsta mūsu sirdsapziņu”; *Ebr. 10:14* “uz visiem laikiem ir padarījis pilnīgus”) atšķirībā no dzīvnieku upuriem (*Ebr. 10:1, 4*).

Dilemma par kvēpināmo altāri Vissvētākajā vietā

Vēstules ebrejiem 9. nodaļa šķietami rada neatbilstību. Trešajā un ceturtajā pantā teikts: “Bet aiz otra priekškara telts, kas tiek saukta par vissvētāko, kam zelta kvēpināmais altāris un visapkārt ar zeltu pārvilkts derības šķirsts”. Šis teksts šķiet pretrunā ar 2. Mozus 30:6: “Un liec viņu [vīraka altāri] priekškara priekšā”, kas norāda, ka vīraka altāris atradās nevis Vissvētākajā, bet gan Svētajā vietā kopā ar lukturi un galdu ar svētīto maizi. Pie šī kvēpināmā altāra Āronam vajadzēja dedzināt smaržīgas kvēpināmās zāles “ik rītus” (*2. Moz. 30:7*). Tāpat arī citos 5. Mozus grāmatas pantos kvēpināmais altāris atrodas Svētajā vietā, nevis Vissvētākajā vietā (*2. Moz. 40:5, 26*). Tātad, kāpēc Pāvils novieto zelta vīraka altāri Vissvētākajā vietā? Kā varam izskaidrot šo acīmredzamo anomāliju?

Iespējams, Pāvils domāja aptuveni šādi: “Lai gan novietots galvenajā zālē (t.i., Svētajā vietā), kvēpināmais altāris (sal. 2. Moz. 30:1–10; 1. Laiku 28:18) “piederēja *debir*” (Vissvētākajai vietai). Šķiet, ka rituālā vīraka dedzināšana, ko veica uz šī altāra, tieši ietekmēja Vissvētāko vietu, kur Dievs manifestēja Savu klātbūtni starp ķerubiem. Galu galā vīraka dūmi, visticamāk, aizsedza iekšējo telpu. Tas varētu izskaidrot, kāpēc Vēstule ebrejiem kvēpināmo altāri novieto Vissvētākajā vietā (*Ebr. 9:4*.” (*Septītās dienas adventistu starptautiskais Bībeles komentārs, ieraksts par Ebr. 9:4*).

Tāpat ir svarīgi atzīmēt, ka Vēstules ebrejiem autors grieķu valodā patiesībā nenorāda, ka kvēpināmais altāris *stāvēja* otrajā nodalījumā, bet tikai to, ka Vissvētākajai Telpai “bija” šis altāris. Vārdu, kas tulkots ar “bija” (NKJV), var pārtulkot kā “atradās”, taču tā nav tā vienīgā iespējamā vai nepieciešamā nozīme.

“Šeit norādītā saikne starp altāri un Vissvētāko telpu varbūt tāda, ka tā funkcija bija cieši saistīta ar Vissvētāko telpu. Kvēpināmās zāles, kas ik dienas tika pienestas uz šī altāra, tika novirzītas uz žēlastības troni Vissvētākajā vietā. Tur starp ķerubiem Dievs atklāja Savu klātbūtni, un, kad vīraks ar pielūdzēju lūgšanām pacēlās augšup, tas piepildīja gan Vissvētāko, gan Svēto vietu. Aizkars, kas atdalīja abas telpas, nesniedzās līdz pat griestiem, bet tikai daļēji. Tādējādi vīraks varēja tikt upurēts svētajā vietā – vienīgajā vietā, kur varēja iekļūt parastie priesteri, – un tomēr sasniegt otro nodalījumu, vietu, uz kuru tas bija vērsts.” (*The SDA Bible Commentary*, 7. sēj., 449. lpp.)

Otrkārt, vārds, ko Pāvils lieto “altāra” apzīmēšanai (*thymiatērion*), Vecās Derības grieķu Septuagintas tulkojumā tika lietots, lai norādītu uz kvēpināmām zālēm (2. Laiku 26:19; Ec. 8:11). Augstais priesteris šo kvēpināmo nesa līdz uz Vissvētāko vietu Salīdzināšanas dienā (3. Moz. 16:12).

Jebkurā gadījumā šķiet, ka Pāvils nav tik ļoti koncentrējies uz telpām un mēbelēm, jo 5. pantā ir teikts: “Par tiem tagad nav jārunā atsevišķi.” Šis pants liek domāt, ka svarīgāks par mēbelēm un to izvietojumu ir tas, uz ko Pāvils norāda, runājot par tām, proti, Kristus upura pārākums.

“Kvēpināmā upura dūmi, kas pacēlās augšup kopā ar Israēla bērnu lūgšanām, aino Kristus nopelnu un Viņa starpniecības darbu, Viņa pilnīgo taisnību, kas ticībā tiek pielīdzināta Viņa ļaudīm un kas vienīgā var darīt Dievam pieņemamu grēcīgo cilvēku pielūgsmi. Tieši pirms Vissvētākās vietas priekškara atradās nepārtrauktu aizlūgšanu altāris, pirms svētās vietas – pastāvīgas salīdzināšanas altāris. Dieva tuvumā vajadzēja nākt ar asinīm un vīraku – simboliem, kuri norādīja uz lielo Vidutāju, pateicoties kuram grēcinieki drīkst tuvoties Jehovam. Vienīgi Viņa nopelnā grēkus nožēlojošām un ticīgām dvēselēm var tikt dāvāta žēlastība un pestīšana.” (Elena Vaita. *Sentēvi un pravieši*, 353. lpp.)

Kristus aizvietojošā nāve

Aizvietošana un gandarīšana ir termini, kas ir izraisījuši daudz kritikas. Kādēļ Dievam būtu vajadzīga kāda veida aizvietošana cilvēces grēku sodam? Ko nozīmē aizvietošana? Aizvietošana šajā kontekstā nozīmē, ka kāds ieņem kāda cita cilvēka vietu, lai uzņemtos šī cilvēka sodu ar mērķi glābt viņu.

Attiecībā uz otro terminu, gandarījumu, jājautā: ko bija nepieciešams gandarīt? Vai Bībele atbalsta aizvietojošas nāves ideju? Aizvietošana notiek Ābrahāma gadījumā. Kad viņš bija uz Morijas kalna, lai upurētu savu dēlu Īzāku, “Ābrahāms piegāja klāt, paņēma aunu un nolika to par dedzināmo upuri **sava dēla vietā**” (1. Moz. 22:13, *izcēlums pievienots*).

Arī Pashā stāstā dzīvība tika pasargāta ar aizvietošanas palīdzību. Bet vienīgie vīriešu kārtas pirmdzimtie, kas tika saudzēti, bija tie, kuru ģimenes upurēja jēru un ar tā asinīm apslacīja durvju stabus (2. Moz. 12:7, 13). *Visa upurēšanas sistēma bija balstīta uz aizvietošanu*. Tā kā sods par grēku ir nāve, aizstājošais dzīvnieks tika nogalināts, tādējādi saudzējot grēcinieka dzīvību (3. Moz. 17:11).

Atgriezoties pie Jaunās Derības, redzam, ka Jānis Kristītājs identificē Jēzu kā “Dieva Jēru, kas **paņem prom** pasaules grēku” (Jņ. 1:29, *NRSV, izcēlums pievienots*). Pāvils paziņoja: “ [..] jo arī mūsu Pashā jērs ir par mums upurēts – Kristus” (1. Kor. 5:7). Vēstulē efeziešiem tas pats Pāvils nepārprotami saka: “Kristus jūs mīlējis un **mūsu labā Sevi nodevis** Dievam par upura dāvanu, par jauku smaržu” (Ef. 5:2, *izcēlums pievienots*). Vēstulē romiešiem Pāvils apgalvo: “Bet Dievs Savu mīlestību uz mums pierāda ar to, ka **Kristus par mums miris**, kad vēl bijām grēcinieki.” (Rom. 5:8, *izcēlums pievienots*) Bībele ir pilna ar aizvietošanas un grēku nešanas valodu. (*Vairāk piemēru skat.*

Jes. 53:12, Mk. 10:45, 2. Kor. 5:14, 1. Tim. 2:6, Ebr. 9:28, 1. Pēt. 2:24). Vēstule ebrejiem vainago šo tēmu ar neap-strīdamu, lai gan bieži ignorētu, apgalvojumu, ka "bez asins izliešanas nav piedošanas" (*Ebr. 9:22*). Kā asins? Tās nevar būt dzīvnieku asinis, "jo vēršu un āžu asinīm nav varas atņemt grēkus." (*Ebr. 10:4*) Tādējādi tām ir jābūt Kristus asinīm, Kristus dzīvībai.

Jēzus nesa mūsu grēkus un nomira par mums. Tādējādi nedrīkstam uz Kristu raudzīties kā uz vienkāršu trešo Personu, indivīdu, kas ir nošķirts no Dieva un cilvēces. Šāds skatījums brutāli izkropļotu salīdzināšanas izpratni. Tad Kristus tiktu attēlots kā Kāds, kas vienkārši mierina Tēvu. Dievs savukārt tiktu attēlots kā tāds, kas soda nevainīgo Jēzu tikai tādēļ, lai mēs, vainīgie cilvēki, varētu izdzīvot. Izjauktā vienotība starp Tēvu un Dēlu pilnībā atklājas Pāvila lielajā izteikumā par izlīgumu, kurā Tēvs rīkojas caur Dēlu: "Bet tas viss [jaunā radīšana Kristū] nāk no Dieva, kas mūs ir salīdzinājis ar Sevi caur Kristu." (*2. Kor. 5:18*)

Mūsu Aizvietotājs nebija tikai Kristus vien, ne arī Dievs vien, bet Dievs Kristū, kurš bija gan Dievs, gan Cilvēks. Dievs Kristū aizvietoja mūs ar Sevi. Tādējādi iebildumi pret aizvietojošo salīdzināšanu izzūd. Šeit nav nekā amorāla (likumu pārkāpjošā), jo Aizvietotājs likuma pārkāpējiem ir Likumdevējs, kurš vienīgais varēja veikt salīdzināšanu par pārkāpumiem. Krusts nav nekāds darījums ar velnu. Bet Kristus kā Dievs mūs samierina ar Sevi, lai "apmierinātu pārkāptā likuma prasības, tā uzceļot tiltu pāri grēka radītajam bezdibenim." (Elena Vaita. *Izmeklētās vēstis*, 1. grāmata, 341. lpp.)

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Pārdomu jautājumi

1. Kristus aizvietošanas kontekstā aplūkojiet himnas "Kā tas var būt?" piedziedājumu (*The SDA Hymnal*, No. 198): "Apbrīnojama mīlestība! Kā tas var būt, ka Tev, mans Dievs, jāmirst par mani?" Ko jums personīgi nozīmē šis jautājums?
2. Kāpēc aizvietošana ir tik centrāla visā pestīšanas plānā? Tā mums stāsta, cik slikts ir grēks un ka atbrīvošanai no tā bija nepieciešama "Dieva Kristū" pašuzpurēšanās, lai atrisinātu problēmu un piedāvātu mums mūžīgās dzīvības cerību.

Jēzus atver ceļu caur priekškaru

Galvenās rakstvietas: *Ebr. 9:24; 2. Moz. 19:3, 4; Ebr. 12:18–21; 3. Moz. 16:1, 2; Ebr. 10:19–24; Kol. 3:1.*

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Mācību stundas tēmas. Vēstulē ebrejiem Kristus debesbraukšana iezīmē Viņa valdīšanas sākumu un Viņa augstās priesterības kalpošanas sākumu Debesīs. Kad Kristus uzkāpa Debesīs, Viņš parādījās Dieva klātbūtnē mūsu labā (*Ebr. 9:24*). Vecās Derības laikos ikvienam vīrietim trīs reizes gadā bija jāparādās Dieva priekšā. Svētceļojuma svētki bija Pashā, Pļaujas svētki un Būdiņu svētki (*2. Moz. 23:14–17*). To mērķis bija parādīties Dieva priekšā (*Ps. 42:2*).

Kristus parādījās Debesīs Dieva priekšā mūsu labā. Saskaņā ar Vecās Derības svētkiem Kristus nomira Lieldienās. Tad pēc augšāmcelšanās Viņš sākotnēji uzkāpa pie Tēva tajā laikā, kad priesteri ligoja miežu vārpas (*sk. Jņ. 20:17; Ef. 4:8; 3. Moz. 23:10–12*). Pēc 40 dienām Kristus uzkāpa Debesīs vēlreiz, pēdējo reizi, lai apsēstos pie Dieva labās rokas. Tā kā Kristus, mūsu Augstā priestera, inaugurācija notika Debesīs Vasarsvētku laikā, Svētais Gars tika izliets pār Kristus sekotājiem uz zemes.

Kad Dievs parādījās israēliešiem pie Sinaja kalna, viņi baidījās no Dieva klātbūtnes. Mozus kļuva par viņu starpnieku. Visā Israēla vēsturē priesteri bija starpnieki. Taču pat viņiem bija aizliegts ieiet, kad vien viņi to vēlējās, svētnīcas Vissvētākajā nodalījumā. Aizkari kalpoja gan kā robežsiena, gan kā priesteru aizsardzība, kad tie kalpoja svētnīcā. Vēstule ebrejiem aicina savus klausītājus, un netieši arī mūs, tuvoties svētnīcai caur priekškaru, tas ir, caur Kristus miesu (*Ebr. 10:20*).

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

Pilnību sasniegušie taisno gari

Vēstulē ebrejiem 12:22, 23 Pāvils uzrunā savus klausītājus ar šādiem vārdiem: “Bet jūs esat tuvojušies Ciānas kalnam un dzīvā Dieva pilsētai, Debesu Jeruzalemei, un eņģeļu neskaitāmiem pulkiem, svētku sapulcei un Debesīs pierakstīto pirmdzimto draudzei, un Dievam, visu tiesnesim, un pilnību sasniegušo taisno gariem.” Jautājums, ko aplūkosim saistībā ar šo fragmentu, ir šāds: kas ir “pilnību sasniegušie taisno gari”? Tas ir, kas par būtņēm tās ir?

Gatavojoties atbildēt uz šo jautājumu, aplūkosim Vēstules ebrejiem 12:22, 23 kontekstu, kas ir Vēstules ebrejiem 11. nodaļu. 11. nodaļā Pāvils slavē ticības varoņus, kam seko spēcīgs pamudinājums 12. nodaļas sākumā vērst mūsu skatienu uz “Jēzu, ticības iesācēju un piepildītāju, kas Viņam sagaidāmā prieka vietā krustu ir pacietis, par kaunu nebēdādams, un ir nosēdies Dieva tronim pa labai rokai.” (*Ebr. 12:2*) 12. nodaļas turpinājumā tiek runāts par Dieva disciplīnu kristīgajā dzīvē. Tas, ka taisnie cilvēki cieš, nav dievišķas neapmierinātības, bet gan Dieva kā Tēva mīlestības pazīme. Tādēļ Pāvils saka: “Jo, ko Tas Kungs mīl, to Viņš pārmāca un šauš katru bērnu, ko Viņš pieņem.” (*Ebr. 12:6*)

Tālāk seko dubults pamudinājums uz mieru un svētumu: “Dzenieties pēc miera ar visiem un pēc svētas dzīves, bez kā neviens neredzēs To Kungu.” (*Ebr. 12:14*) Pāvils pastiprina šo brīdinājumu ar ilustrāciju par Ēsavu, kas aprakstīts kā “netikls un zemisks” cilvēks – tiešs pretstats ticības piemēram, kas aprakstīts Ebr. 11, – kurš pārdeva savas pirmdzimtā mantojuma tiesības par tūlītēju apmierinājumu – maltīti (*Ebr. 12:16*). Visbeidzot Pāvils salīdzina Iziešanas paaudzi ar savu auditoriju. Pirmie pie Sinaja kalna piedzīvoja teofāniju. Mozus atcerējās šo ainu un teica: “Es esmu izbijies un drebu.” (*Ebr. 12:21*) Turpretī Vēstules ebrejiem adresāti nav ieradušies pie šī biedējošā

kalna, bet gan pie Dieva Debesu mājvietas – “Debesu Jeruzalemes” (Ebr. 12:22). Viņiem ir piekļuve “Dievam, visu tiesnesim”, “Debesīs pierakstīto pirmdzimto draudzei” un “pilnību sasniegušo taisno gariem” (Ebr 12:23).

Kas ir “pilnību sasniegušie taisno gari”? Lielākā daļa Ebreju grāmatas pētnieku izmanto jūdu apokaliptisko literatūru (piemēram, Jub. 23:30, 31; 1. Enoha 22:9; 1. Enoha 102:4; 1. Enoha 103:3, 4; 2. Bar. apok. 30:2), lai saprastu frāzi “pilnību sasniegušie taisno gari”. Pamatojoties uz to, viņi secina, ka šiem gariem jābūt nemateriālām dvēselēm, kurām nav ķermeņa un kuras mājo Debesīs. Šāds secinājums ir jāapstrīd, ņemot vērā pašā Vēstulē ebrejiem sniegtos datus. Šim nolūkam analizēsim lietvārdu “gari”, īpašības vārdu “taisns” un vārdu savienojumu “darīti pilnīgi”.

Lietvārdam “gari” vai “gars” Vēstulē ebrejiem ir trīs dažādi lietojumi. Pirmkārt, “gari” tiek lietots, lai apzīmētu eņģeļus, kas ir kalpotāji gari (*Ebr. 1:7, 14*). Otrkārt, “gars” apzīmē Svēto Garu, kas dod dāvanas, runā par jauno derību un liecina par to (*Ebr. 2:4, Ebr. 3:7, Ebr. 6:4, Ebr. 9:8, Ebr. 10:15*). Dažreiz šķiet, ka Svētais Gars tiek raksturots kā “žēlastības Gars” (*Ebr. 10:29*) vai “mūžīgais Gars” (*Ebr. 9:14*). Treškārt, “gari” attiecas uz cilvēkiem, kuri ir dzīvi un ir pakļauti Dzīvā Dieva Vārda caururbjošai iedarbībai (*Ebr. 4:12*). Tāpat arī Pāvils, runājot par to, ka Dievs disciplinē Savus bērnus, saka: “Tad nu mums mūsu miesīgie tēvi ir bijuši par pārmācītājiem, un mēs tos esam bijušie. Vai tad lai mēs daudz vairāk nepaklausītu garu Tēvam, lai dzīvotu?” (*Ebr. 12:9*). Tādējādi varam secināt, ka “gari” frāzē “pilnību sasniegušie taisno gari” (*Ebr. 12:23*) nav ne eņģeļi, ne Svētais Gars, bet gan cilvēki, kas ticībā ir pietuvojušies Ciānas kalnam, dzīvā Dieva pilsētai, Debesu Jeruzalemei (*Ebr. 12:22*).

Vēstulē ebrejiem īpašības vārds “taisns” (vai tā substantivētā forma “taisnais”) ārpus aplūkotā fragmenta parādās tikai divas reizes. Pirmajā reizē tas tiek lietots saistībā ar izturību: “Mans taisnais no ticības dzīvos.” (*Ebr. 10:38*) Dievam nepatīk tie, kas šaubu vai neticības dēļ atkāpjas. Otrajā reizē šis īpašības vārds tiek lietots kontekstā, kad Ābels piedāvā labāku upuri nekā Kains. Šī labākā upura dēļ Ābels saņem liecību, ka viņš ir “taisns” (*Ebr. 11:4*). Abos gadījumos runa ir par personām, kad tās bija dzīvas, nevis mirušas vai bezķermeniskā stāvoklī. Tādējādi šīs personas nav attēlotas kā nemateriālas dvēseles. No tā varam secināt, ka “taisnie” ir tie cilvēki, kuri dzīvo ticībā un savu ticību apliecina ar upuriem.

Jēdziens “pilnību sasniedzis” Vēstulē ebrejiem parādās vairākas reizes, un tam ir trīs lietojumi. Pirmkārt, Kristus tika padarīts pilnīgs caur ciešanām un kļūst par mūžīgās glābšanas avotu (*Ebr. 2:10, Ebr. 5:9, Ebr. 7:28*). Otrkārt, bauslība nevar padarīt pilnīgu lūdzēja sirdsapziņu (*Ebr. 7:19, Ebr. 9:9, Ebr. 10:1*). Treškārt, pilnīgi tiek padarīti cilvēki. Vēstulē ebrejiem 10:14 Pāvils saka: “Jo ar vienu upuri Viņš [Kristus] uz visiem laikiem ir padarījis pilnīgus tos, kas tiek darīti svēti”, un Vēstulē ebrejiem 12:23 “taisno gari” ir padarīti pilnīgi. Tādējādi pilnības objekti ir Kristus un cilvēki, nevis bezķermeniskas būtnes metafiziskā sfērā.

Visbeidzot frāze “pirmdzimto draudze”, šķiet, ir daļa no paralēlisma, kas ir sinonīms pirms tās minētai frāzei “Debesīs pierakstītie” (*Ebr. 12:23*). Svētajos Rakstos ir bieži sastopams ainojums, ka taisnie cilvēki tiek ierakstīti Debesu grāmatās (*2. Moz. 32:32, Ps. 69:28, Dan. 12:1, Lk. 10:20, Atkl. 13:8, Atkl. 17:8, sal. ar Fil. 3:20*). Mozus lūdza Dievam, lai Dievs vai nu piedod Israēla grēku, vai arī izdzēš viņa vārdu no Dzīvības grāmatas. Līdz ar to “pilnību sasniegušus taisno garus” vajadzētu interpretēt kā dzīvus cilvēkus, nevis kā mirušo cilvēku bezķermeniskas dvēseles.

Rezumējot teksta liecības norāda uz faktu, ka lietvārds “gari” tiek lietots attiecībā uz eņģeļiem, Svēto Garu un cilvēkiem. Savukārt īpašības vārds “taisns” tiek lietots attiecībā uz tādiem uzticīgiem ļaudīm kā Ābels un Vēstules ebrejiem auditorija. Jēdziens “padarīts pilnīgs” (latviešu tulkojumā “pilnību sasniedzis”) tiek lietots, lai aprakstītu to, ka Jēzus ir padarīts pilnīgs, bauslības nespēju jebko padarīt pilnīgu un cilvēkus, kas ir padarīti pilnīgi ar Kristus upuri. Tādējādi varam droši secināt, ka “pilnību sasniegušie gari” nav nemateriālas dvēseles, kurām nav miesas formas un kuras pēc savas zemes

dzīves un tai sekojošās nāves mājo Debesīs, jau tagad baudot Debesu mieru. Bet “pilnību sasniegušie taisno gari” ir cilvēki, kuru vārdi ir reģistrēti Debesīs. Caur ticību Vēstules ebrejiem adresāti tuvojas Dievam, Jēzum, jaunās derības Starpniekam, debesu Jeruzalemei, neskaitāmajiem eņģeļiem un šiem cilvēkiem, kas ticībā ir kļuvuši pilnīgi un kuru vārdi ir ierakstīti Debesīs. Šis fragments ir jāsaprot kā pamudinājums ticīgajiem, līdzīgi kā autors pamudina savus klausītājus, sakot: “Tāpēc pieiesim bez bailēm pie žēlastības troņa” (*Ebr 4:16*).

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Kā Septītās dienas adventistiem mums ir daudz kopīgu uzskatu ar citām kristīgām konfesijām, piemēram, lūgšana, taisnošana ticībā, svēttapšana, Trīsvienība, desmitā tiesa, utt. Papildus adventistu īpašajiem uzskatiem, piemēram, tiem, kas saistīti ar svētnīcas doktrīnu un mūsu pašizpratni par Atklāsmes grāmatas pēdējo laiku atlikuma draudzi, kristietībā var atrast dažas konfesijas, kurām ir līdzīgi uzskati par sabatu, Kristus otro atnākšanu, pravietošanas dāvanu un mirušo stāvokli. Šīs nedēļas nodarbībā aplūkojām mirušo stāvokli, izmantojot Vēstules ebrejiem 12:22, 23 fragmentu. Kā Septītās dienas adventisti mēs atšķiramies no citām kristiešu grupām, lai gan ne tikai ar to, ka neticam dvēseles nemirstībai. Mēs ticam, ka Dievs radīja Ādamu “no zemes pīšļiem un iedvesa viņa nāsīs dzīvības dvasi; tā cilvēks tapa par dzīvu dvēseli” (*1. Moz. 2:7*). Citos tulkojumos frāze “dzīva dvēsele” tiek tulkota kā “dzīva būtne”. Līdz ar nāvi dzīvā būtne pārstāj eksistēt.

Grieķu filozofijas ietekmes dēļ lielākā daļa kristiešu vēstures gaitā ir uzskatījuši, ka cilvēks piedzimst nemirstīgs un ka, cilvēkam nomirstot, viņa vai viņas gars dodas uz Debesīm vai elli, lai dzīvotu kopā ar Dievu vai mūžīgi degtu.

1. Kādas briesmas rodas, ja Bībeles tekstam uzspiežam savus pieņēmumus tā vietā, lai ļautu Bībelei runāt pašai par sevi?
2. Vai patiešām varam būt pilnīgi objektīvi un brīvi no pieņēmumiem? Kāpēc jā vai kāpēc nē?

Jēzus, mūsu ticības autors un pilnveidotājs

Galvenās rakstvietas: *Ebr. 10:32–39, Rom. 1:17, Ebr. 11, 1. Moz. 22:1–14, Joz. 2:8–11, Ebr. 12:1–3.*

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Mācību stundas tēmas. Ja jāatrod Bībeliska ticības definīcija, tad tā nav jāmeklē tālāk par Vēstuli ebrejiem 11:1: “Ticība ir stipra paļaušanās uz to, kas cerams, pārlicība par neredzamām lietām.” (*Ebr. 11:1*) Visa šī nodaļa paskaidro un ilustrē, ko nozīmē turēties pie Dieva apsolījumiem, neskatoties uz to, ka mūsu ticībai nav redzamu pierādījumu. Ticības nodaļu ievada citāts no Habakuka 2:2–4. Habakuks jautā Dievam, kāpēc Viņš neiejaucas, kad ļauni cilvēki iznīcina taisnos (*Hab. 1:13, Hab. 2:1*). Atbildot uz to, Dievs atgādina Habakukam, ka paies zināms laiks, pirms Viņš rīkosies. Pretēji šķietamajam šis laika posms nav nekāda kavēšanās no Dieva puses. Šajā laika posmā pravietim ir jādzīvo ticībā. Ticība iet roku rokā ar izturību (*Ebr. 10:36–38*). Ebrejiem 11. nodaļas varoņi parādīja izturību un ticību neredzamajam. Ābrahāms ticēja, ka Dievs var uzmodināt Īzāku no mirušiem (*Ebr. 11:19*), jo Ābrahāms bija kā miris, kad viņš kļuva par Īzāka tēvu (*Ebr. 11:12*). Mozus, lai gan viņam bija lemts kļūt par monarhu lielākajā senatnes impērijā, kāda bija pastāvējusi kopš plūdiem, izvēlējās sliktu izturēšanos, negodu un ciešanas kopā ar Dieva tautu, nevis īsu mirkli faraonu pils priekos. Mozus pieņēma šo lēmumu, jo cerēja uz Dieva apsolīto nākotnes atlīdzību (*Ebr. 11:25, 26*).

Vēstules ebrejiem auditorija varēja identificēties ar Mozu, jo viņi piedzīvoja līdzīgus apstākļus. Arī viņiem vajadzēja raudzīties uz nākotnes atalgojumu. Nākamais diezgan ievērojams piemērs Vēstules ebrejiem 11. nodaļā ir Rahaba, pagānu prostitūta. Lai gan viņa bija pagāniete, viņa dzirdēja par Dieva rīcību, ticēja Viņam un rīkojās saskaņā ar savu ticību, slēpjot ebreju spieģus (*Joz. 2:8–11*). Līdzīgi arī Vēstules ebrejiem lasītāji neredz Jēzu, bet ir aicināti ticēt un rīkoties ticībā, atsaucoties uz Dieva Vārdu.

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

Creatio ex Nihilo (latīniski – radīšana no nekā)

Šī frāze atspoguļo uzskatu, ka Dievs ir radījis Visumu no nekā. Viens no klasiskajiem tekstiem, kas pamato *creatio ex nihilo*, ir *Ebr. 11:3*: “Jo ticībā mēs noprotam, ka pasaule ir radīta Dieva Vārda spēkā, ka no neredzamā cēlies redzamais.” Šo fragmentu var interpretēt šādi. Tomēr aplūkosim alternatīvu šī teksta izpratni.

Pēc ticības definīcijas Vēstulē ebrejiem 11:1 Pāvils pāriet pie senatnes cilvēkiem, kuri tika slavēti par savu ticību (*Ebr. 11:2*). Pārsteidzoši, ka ticīgo katalogs nesākas ar Ābelu, bet gan ar mums (tas ir, “mēs”, auditoriju) un Pāvilu, autoru. “Jo ticībā mēs noprotam” (*Ebr. 11:3*) izsaka intelektuālu skatījumu uz ticības realitāti. Mēs saprotam, ka Visums (burtiski “pasaules”) ir radīts ar Dieva Vārdu. Radīšanu var saprast tikai ticībā, kā apgalvo Pāvils. Turklāt tas, kas ir redzams, nav radīts no redzamām lietām. Citiem vārdiem sakot, radītā pasaule ir redzama, bet tās izcelsme nav redzama. Tās izcelsme ir intelektuāli aptverama tikai ticībā.

Kāda ir šī neredzamā izcelsme? Vai Dievs ir radījis redzamās pasaules *ex nihilo* “no nekā”? Tekstā teikts: “Tas, kas redzams, nav radīts no redzamām lietām” (*Ebr. 11:3, ESV*), kas nozīmē, ka lietas, kas nav redzamas, ne vienmēr ir neesošas. Piemēram, tas, kas neredzam vēju, nenozīmē, ka vējš nepastāv. Vai varētu būt, ka neredzamās lietas, no kurām ir radītas redzamās pasaules, ir atsauce uz izrunāto “Dieva Vārdu”? Ja tā, tad tā ir skaidra atsauce uz 1. Mozu grāmatas radīšanas stāstu, kur Dieva Vārds ir radīšanas

avots (“Un Dievs sacīja” atkārtojas 1. Moz. 1:3, 6, 9, 11, 14, 20, 24, 26). Citiem vārdiem sakot, maņu pasaule ir radīta no spēka, kas paliek mūsu maņām nepieejams – no Dieva spēcīgā radošā Vārda. Ja tā ir taisnība, tad rodas labāks 3. panta skaidrojums. Tā vietā, lai runātu par radīšanu *ex nihilo*, Pāvils izmanto paralēlu struktūru, lai uzsvētu Dieva runātā Vārda neredzamību. Pievērsiet uzmanību trim savstarpēji atbilstošajām saistīto ideju kopām Ebr. 11:3:

A “pasaule”(3a)	A’ “redzams” (3b)
B “ir radīta” (3a)	B’ “cēlies” (3b)
C “Dieva Vārds”(3a)	C’ “neredzams” (3b).

Šo struktūru var uzrakstīt arī citādi: [A] “Jo ticībā mēs noprotam, ka pasaules [B] tika radītas [C] ar Dieva Vārdu, [A’] tā ka tas, kas redzams, [B’] ir cēlies [C’] no neredzamām lietām.” (Ebr. 11:3, angļu tulk.). Tādējādi redzam, ka Dieva neredzamais Vārds rada redzamās pasaules. Šāda šī panta izpratne apstiprina Pāvila rūpes, lai viņa klausītāji orientētu savu dzīvi uz lietām, kas nav redzamas, bet drīzāk cerētas. “Jo ticība ir stipra paļaušanās uz to, kas cerams, pārliecība par neredzamām lietām.” (Ebr. 11:1) Kopumā varam teikt, ka Dieva neredzamais Vārds rada redzamās pasaules un mūsu Visumu. Tas nenozīmē, ka Dievs nav radījis un nevarēja radīt *ex nihilo*, bet tikai to, ka šis teksts, šķiet, saka ko citu.

Pārdomu jautājumi. Ticībā mēs, tāpat kā Pāvils un Vēstules ebrejiem lasītāji, saprotam, ka Dievs radīja pasaules ar Savu spēcīgo, bet neredzamo Vārdu.

1. Kā jūs domājat, kas motivēja Nou būt šķirstu, neskatoties uz to, ka iepriekš nebija plūdu vai pat lietus?
2. Kā jūs domājat, kas motivēja Ābrahāmu doties uz zemi, kuru viņš iepriekš nebija ne redzējis, ne izpētījis?
3. Kā jūs domājat, kas motivēja Mozu iemainīt “prestīžo” dzīvi Ēģiptes pilī pret “nožēlojamo” dzīvi kopā ar Izceļotāju paaudzi?

Ēsavs neatrada piedošanu, lai gan meklēja to ar asarām

Ebrejiem 12:17 par Ēsavu teikts: “Jo jūs zināt, ka arī pēc tam, gribēdams iemantot apsolījumu, viņš tika atmests, jo netika dota iespēja atgriezties, lai gan ar asarām viņš to meklēja.” Šis pants, tāpat kā citi panti Vēstulē ebrejiem (Ebr. 6:4–6, Ebr. 10:26–29), šķiet, runā par labu tam, ka atkārtota grēku nožēla nav iespējama. (7. nodarbībā jūs atradīsiet Ebr. 6:4–6: “Grēku nožēlas neiespējamība”). Vai Dievs patiešām noraidīja Ēsavu?

Ebrejiem 12. nodaļā ir runa par skriešanās sacīkstēm, kurās Kristus ir mūsu izturības paraugs. Izturība nāk caur disciplīnu, un disciplīna stiprina gurdenās rokas un nespēcīgos ceļus. Turklāt Pāvils pamāca savus klausītājus tiekties pēc miera un svētas dzīves, “bez kā neviens neredzēs To Kungu” (Ebr. 12:14). Katrs kristietis tiek mudināts dzīvot mierā un uzturēt saskaņu ar visiem, ciktāl tas ir viņa spēkos (Rom. 12:18). Ne tikai miers, bet arī svētums ir būtiska īpašība, pēc kuras jātiecas kristiešiem. Kāds ir disciplīnas mērķis, ko Dievs uzliek Saviem bērniem? Viņš vēlas, lai tie kļūtu Viņa svētuma dalībnieki (Ebr. 12:10). Svētuma un miera trūkums ir vienāds ar Kunga neredzēšanu. Svētuma trūkumu ilustrē seksuāli netikla cilvēka dzīve (grieķiski *pornos*) un Ēsava bezdievība (Ebr. 12:16). Pāvils komentē gan to, ka Ēsavs nicināja savas pirmdzimības tiesības (1. Moz. 25:29–34), gan to, ka viņš zaudēja pirmdzimības svētību (1. Moz. 27:1–40). Paturot prātā šo kontekstu, pievērsīsimies jautājumam: vai Ēsavs neatrada grēku nožēlas iespēju, lai gan viņš to centīgi un ar asarām meklēja?

KJV, NKJV, ESV, NIV un NASB rada iespaidu, ka Ēsavs neatrada grēku nožēlu, lai gan viņš to meklēja ar asarām. Turklāt šīs versijas mums liek domāt, ka Ēsavs vēlējās nožēlot grēkus, bet kāda iemesla dēļ Dievs viņam liedza šo iespēju. Lai atrisinātu radušos problēmu, mums jāuzdod šāds jautājums: uz ko attiecas vietniekvārds “to” frāzē “ar asarām viņš to meklēja”? Vai tā ir “nožēla” vai “svētība”? Grieķu valodā vietniekvārds “tā” ir sieviešu dzimtē. Tāpēc vietniekvārda “tā” apzīmētajam

priekšmetam arī ir jābūt sieviešu dzimtes lietvārdam. Angļu valodas tulkojumā tuvākais lietvārds, kas atrodas blakus vārdam "it" (tulk., tas/tā), ir "repentance" (nožēla): šo vārdu tuvums ir iemesls neskaidrībai. Grieķu valodā gan "atgriešanās", gan "svētība" ir sieviešu dzimtes lietvārdi. Tomēr lietvārds "atgriešanās" ir daļa no fiksētas idiomas un tiek lietots kopā ar vārdu "iespēja/vieta", tāpēc attiecīgo frāzi tulkojam kā "iespēja atgriezties". Tātad, ja Ēsavs neatrada "iespēju atgriezties", tad ko viņš meklēja ar asarām? Tā kā lietvārds "iespēja/vieta" grieķu valodā ir vīriešu dzimtes lietvārds, sieviešu dzimtes vietniekvārds "tā" nevar attiekties uz vīriešu dzimtes lietvārdu "iespēja". Tādējādi vienīgā alternatīvā iespēja ir nedaudz tālāk novietotais lietvārds "apsolījums" (angl. "svētība"). Ēsavs nevarēja atrast iespēju atgriezties, lai gan viņš ar asarām meklēja apsolījumu (angl. "svētību"). Daži tulkojumi, piemēram, NRSV, pareizi atspoguļo grieķu valodas gramatiku, tulkojot šo pantu šādi: "Jūs zināt, ka vēlāk, kad viņš gribēja mantot svētību, viņš tika noraidīts, jo neatrada iespēju nožēlot grēkus (vai – mainīt sava tēva domas), kaut arī viņš ar asarām meklēja svētību." (*Ebr. 12:17, NRSV*)

Šāds tulkojums saskan arī ar 1. Mozus 27:34–38 stāstījumu. Šajā stāstījumā ir teikts, ka Jēkabs piekrāpa tēvu, uzdodoties par Ēsavu. Kad Ēsavs atnāca pie tēva ar gardu ēdienu, Īzāks bija pārsteigts, jo domāja, ka nupat jau ir svētījis savu pirmdzimto dēlu Ēsavu. Kad Īzāks saprata, ka Jēkabs viņu ir apkrāpis, viņš "izbijās bez mēra" (*1. Moz. 27:33*). Savukārt Ēsavs, sapratis, ka svētība ir atdota, "brēkdams brēca un rūgti raudāja un sacīja savam tēvam: "Svētī arī mani, mans tēvs."" (*1. Moz. 27:34*) Pēc sarunas ar tēvu Ēsavs "pacēla savu balsi un raudāja" (*1. Moz. 27:38*). Kopumā varam teikt, ka Ēsavs raudāja nevis par iespēju nožēlot visu, ko bija nodarījis ar savu bezdievīgo dzīvesveidu, bet gan par zaudēto svētību, ko brālis viņam nozaga. Tieši to Pāvils domā, kad saka: "Vēlāk, kad viņš gribēja iemantot svētību, viņš tika atmests, un, kaut ar asarām acīs viņš to meklēja, tomēr vairs nevarēja mainīt sava tēva prātu." (*Ebr. 12:17, Jaunais latv. tulk.*) Dievs piedāvā atgriešanās iespēju ikvienam, kas vēlas atgriezties (*Rom. 2:4; 2. Kor. 7:9, 10; 2. Tim. 2:25; 2. Pēt. 3:9*).

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Savas pastāvēšanas vēsturē mūsu draudze ir pārdzīvojusi vairākas krīzes. Divdesmitajā gadsimtā mēs saskārāmies ar strīdiem par inspirācijas jautājumiem, par Elenas Vaitas lomu, par Kristus dabu, Trīsvienību, par atlikuma draudzi, radīšanu pret evolūciju utt. Šķiet, ka divdesmit pirmais gadsimts ir aktualizējis šos jautājumus, turklāt ar uzviju.

1. Kādas būtu sekas, ja mēs, Septītās dienas adventisti, piekristu evolūcijas vai teistiskās evolūcijas ticības sistēmai? Pārrunājiet.
2. Vai Bībeles radīšanas stāsts prasa radīšanu *ex nihilo*?
3. Kāpēc ir svarīgi, sastopoties ar sarežģītu tekstu, iepazīties ar vairāk nekā vienu tulkojumu?

Nesatricināmas Valstības saņemšana

Galvenās rakstvietas: *Ebr. 12:18–29; 2. Moz. 32:32; Dan. 7:9, 10, 13–22; Hag. 2:6–9; Ps. 15:5; Ps. 16:8; Ebr. 13:15, 16.*

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Mācību stundas tēmas. Šīs nedēļas nodarbība galvenokārt ir veltīta Vēstules ebrejiem 12:18–29. Šeit Jēzus ir attēlots kā jaunās derības Starpnieks, bet Dievs ir parādīts kā visu Tiesnesis. Vēstulē ebrejiem 12:18–29 ir atsauce uz 2. Mozus grāmatas 19. nodaļas vēsturisko kontekstu – Israēla sapulci pie Sinaja kalna, lai saņemtu bauslību. Šis notikums tiek pretstatīts Vēstules ebreju adresātu pieredzei. Viņi nav nākuši pie Sinaja kalna, kuram Dieva tautai bija aizliegts pieskarties, bet gan pie Ciānas kalna, dzīvā Dieva pilsētas, Debesu Jeruzalemes. Ciānas kalns nav šausmu, bet gan svētku sapulču vieta, jo tur ticīgajiem ir pieeja Dievam. Viņu priecīgās paļāvības pamats ir Jēzus, jaunās derības Starpnieks. Ciānas kalns ir arī vieta, kur notiek Jēzus kā Ķēniņa iesvētīšanas ceremonija (*Ps. 2:6, 7; skat. Ebr. 1:5*).

Dievs ir ainots kā visu Tiesnesis (*Ebr. 12:23*). Kad Kungs nolaidās uz Sinaja kalna, zeme trīcēja (*2. Moz. 19:18*). Satricinājums ir tēlainis Dieva tiesas apzīmējums. Laiku beigās zeme atkal tiks satricināta, un ne tikai zeme, bet arī Debesis (*Ebr. 12:26*). Paliks tikai nesatricināmās lietas, proti, godīgie, taisnie un tie, kas uzticas Viņam. Atbildot uz šādu brīdinājumu, taisnie pienesīs upurus Dievam. Šie upuri ir Dieva vārda slavēšana, labo darbu darīšana un dalīšanās ar to, kas viņiem ir, lai palīdzētu citiem (*Ebr. 13:15, 16*).

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

10. nodarbībā tika definēta “pilnību sasniegušo taisno garu” (*Ebr. 12:23*) identitāte.

Pirmsadventes tiesa un Vēstule ebrejiem

Šoreiz vēlamies pievērsties šādiem jautājumiem: ko Vēstule ebrejiem saka par svētnīcu Debesīs un kāds ir pirmsadventes tiesas bībeliskais pamatojums?

Vēstulē ebrejiem ir sniegti daži no skaidrākajiem apgalvojumiem par Debesu svētnīcas pastāvēšanu. Pāvils nepārprotami apgalvo: “Bet galvenais pārrunājamā lietā ir tas, ka mums ir tāds augstais priesteris, kas nosēdies pa labo roku godības tronim Debesīs, svētnīcas un īstās telts kalpotājs, ko uzcēlis Tas Kungs, ne cilvēks.” (*Ebr. 8:1, 2*) Šeit Pāvils neapšaubāmi apstiprina savas svētrunas galveno domu: Kristus ir mūsu Augstais priesteris Debesu svētnīcā, nevis zemes svētnīcā. Ja Kristus kalpo Debesu svētnīcā, tad tai ir jāeksistē.

Nākamajā nodaļā atkal tiek apgalvots, ka Kristus kalpo kā Augstais priesteris Debesīs: “Bet Kristus, atnācis par nākamo labumu augsto priesteri, caur lielāko un pilnīgāko telti, ne rokām taisīto, tas ir, ne šai radībai piederīgu, ne ar āžu un teļu asinīm, bet ar Savām paša asinīm reizi par visām reizēm ir iegājis svētnīcā un panācis mūžīgu izpirkšanu.” (*Ebr. 9:11, 12*) Atkal tiek apgalvots, ka Kristus kalpo pilnīgākā teltī nekā cilvēku rokām darinātā. Vēl stingrāk Pāvils apgalvo: “Jo Kristus nav iegājis rokām taisītā svētnīcā, patiesās attēlā, bet pašās Debesīs, lai tagad par mums parādītos Dieva vaiga priekšā.” (*Ebr. 9:24*) Tādējādi jau tikai no mūsu lasītā Vēstulē ebrejiem šķiet neapstrīdams tas, ka Debesīs ir svētnīca, kurā kalpo Kristus. Tas, kāda šī svētnīca izskatās, nav precīzi definēts. Pēdējais citētais pants uzsver tās atšķirību no zemes svētnīcas, proti, ka jaunās derības svētnīca atrodas pašās Debesīs. Tomēr mums vajadzētu būt uzmanīgiem, definējot Debesu svētnīcas izmērus. Vienīgais, ko varam teikt ar stingru pārliecību, ir tas, ka Vēstulē ebrejiem nepārprotami tiek apstiprināta Debesu svētnīcas pastāvēšana, kurā Kristus kalpo kā mūsu Augstais priesteris.

Dažus lasītājus mulsina Pāvila apgalvojums, ka “Debesu lietu attēliem jātop šķīstītiem ar to pašu, bet Debesu lietām pašām ar labākiem upuriem nekā šīs.” (*Ebr. 9:23*). Kādēļ Debesu lietām būtu vajadzīgi kādi šķīstošie upuri? Galu galā, Debesis ir tīras un svētas, vai ne? Vairāki pētnieki ir mēģinājuši atrisināt mīklaino jautājumu par to, ka Debesu lietām ir nepieciešama šķīstīšana, apgalvojot, ka šķīstīšana ir nepieciešama sirdsapziņai (*Ebr. 9:9, 14*). Citi apgalvo, ka šķīstīšana nozīmē svētnīcas iesvētīšanu. Abi šie minējumi, šķiet, neatbilst diskusijas gaitai, kas attīstīta Vēstulē ebrejiem 8:1–10:18 un centrējas uz apgānīšanu, šķīstīšanu un Kristus Debesu kalpošanu.

Mums kā Septītās dienas adventistiem ir priekšrocība saprast šos pantus saistībā ar Daniēla 7. un 8. nodaļu. Mēs saprotam, ka Debesis un zeme ir savstarpēji saistītas. Tas, ka esam pievērsuši uzmanību svētnīcas kalpošanai Vecajā Derībā, ir devis mums ieskatu, kā tā darbojas. Kopā ar Daniēla 8:14, kur lasām: “Tas atbildēja viņam: līdz divi tūkstoši trīs simti vakariem un rītiem, tad svētnīca tiks atkal atzīta par taisnu un atgūs atkal savas tiesības”, *Ebr. 9:23* pieminētā izteikuma nozīme atrisinās pati par sevi. Tajā pašā laikā jāatzīst, ka *Ebr. 9:23* nav runāts par Debesu šķīstīšanas laiku. To uzzinām no Daniēla grāmatas. Kopumā varam teikt, ka Debesu svētnīcas pastāvēšana ir neapstrīdams fakts Vēstulē ebrejiem. Turklāt neapstrīdama ir pat Debesu svētnīcas šķīstīšana ar labākiem upuriem. Tomēr Vēstule ebrejiem nepaskaidro, kad šī šķīstīšana notiks. Mums nevajadzētu mēģināt piespiest šo vēstuli teikt vai nozīmēt ko vairāk, nekā tā dara.

Tagad pievērsīsimies jautājumam: kāds ir bībeliskais pamatojums pirmsadventes tiesai? Šeit mums ir jāskatās uz Daniēla grāmatu. (Lai padziļināti izpētītu pirmsadventes tiesu, vajadzētu iepazīties arī ar Jāņa Atklāsmes grāmatu.) Galvenā rakstvieta par pirms-adventes tiesu ir Daniēla 7. nodaļa. Šajā nodaļā parādīta ķēniņvalstu pēctecība, ko simbolizē vairāki zvēri, proti, lauva, lācis, leopardis un briesmīgs, šausmīgs un ārkārtīgi spēcīgs zvērs. Salīdzinot Daniēla 2. un 7. nodaļu, kļūst skaidrs, ka šajās divās nodaļās ir aplūkots viens un tas pats vispārīgais temats – pravietojumi par pasaules četru lielāko Vidusjūras lielvaru izcelšanos un krišanu. Šīs pasaules lielvalstis var viegli identificēt kā Babiloniju, Medo-Persiju, Grieķiju un Romu. Pēc tam, kad Daniēls redz šausminošo, briesmīgo un ārkārtīgi spēcīgo zvēru ar desmit ragiem, no to vidus parādās “mazais rags”. Pēkšņi vīzija no zemes pārceļas uz Debesīm, un parādās spoža troņa zāle (*Dan. 7:9–14*). Aina attīstās trīs posmos: (1) tiesas aina, kurā troņi ir novietoti (*Dan. 7:9, 10*), (2) tiesas iznākums, kurā zvērs tiek nonāvēts (*Dan. 7:11, 12*) un (3) valdīšanas nodošana Cilvēka Dēlam (*Dan. 7:13, 14*). Šīs nodaļas hronoloģiskie notikumi parāda Babiloniju, Medo-Persiju (*sk. Dan. 8:20*), Grieķiju, Romu, mazo ragu, tiesu un valstības atdošanu svētajiem.

Daniēla 7. nodaļas otrajā pusē pravieša interese pievēršas ceturtnā zvēra darbībai, kā arī mazajam ragam, kas “kas runāja lielas un pārgalvīgas lietas” (*Dan. 7:19, 20*). Tas karo ar svētajiem, “kamēr nāca cienīgais sirmgalvis un piešķīra tiesu un taisnību Visuaugstā svētajiem” (*Dan. 7:22*), un, galu galā, “iestājās tas laiks, kad svētie saņēma valstību” (*Dan. 7:22*). Otro reizi secība pēc ceturtnā zvēra ir šāda: mazais rags, spriedums un valstības nodošana svēto īpašumā. Šī secība Daniēla 7. nodaļā tiek atkārtota trešo reizi, lai pārliecinātos, ka to nepalaižam garām. Mazais rags “uzstāsies ar skaļām runām pret Visuaugsto un apvainos Visuaugstā svētos, tas centīsies grozīt svētku laikus un bauslību” (*Dan. 7:25*). Šai darbībai seko apliecinājums, ka “tad notiks tiesa un tam atņems varu” (*Dan. 7:26*), un visbeidzot “nodos ķēniņa valstību [...] Visuaugstā svēto tautai” (*Dan. 7:27*).

Pārskatot Daniēla 7. nodaļu, hronoloģija ir acīmredzama. Babilonijai seko Medo-Persija, tad Grieķija un Roma. Daniēla 7. nodaļas otrās daļas saturs ir mazā raga darbība, tiesa un valstības saņemšana, ko saņem Cilvēka Dēls vai svētie. Kristus valstība ir viņu valstība. Šī Debesu tiesa izmanto grāmatas, kas acīmredzot tiek atvērtas, lai sniegtu liecības. Grāmatu izmantošana Debesu tiesā norāda, ka tā ir izmeklēšanas tiesa, pirms Dievs pasludina spriedumu pret “mazo ragu” un par labu svētajiem (*Dan. 7:21, 22, 27*).

Pēdējie trīs notikumi Daniēla 7. nodaļā atkārtojas trīs reizes. Tam vajadzētu pietiekami skaidri parādīt, ka tiesa ir ievietota starp mazā raga darbību un valstību. Tādēļ tā tiek saukta par pirms-adventes tiesu.

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Izmeklēšanas tiesas jēdziens Bībelē nav svešs. Pirms Dievs pasludina spriedumu, Viņš izmeklē katru lietu. Tas ir skaidri redzams Ādama un Ievas grēkā krišanās 1. Mozus grāmatas 3. nodaļā. Pirms tiek pasludināts lāsts pār čūsku un zemi, Dievs izmeklē Ādama un Ievas stāvokli, kā arī viņu rīcību.

Sodomas un Gomoras gadījumā Dievs ir attēlots kā tāds, kas nolaižas uz zemes, lai izmeklētu, “vai viņi ir darījuši pēc tās brēkšanas, kas aizsniegusi Mani” (1. Moz. 18:21). Tikai pēc tam, kad Dievs ir izmeklējis situāciju, atklājis savus plānus Ābrahāmam un brīdinājis, un pat izglābis Latu un viņa ģimeni no Sodomas, Tas Kungs lika no debesīm līt sēram un ugunij pār Sodomu un Gomoru (1. Moz. 19:24). Gan stāsts par grēkā krišanu, gan stāsts par Sodomu un Gomoru Bībelē sniedz precedentu izmeklēšanas tiesas novērtējumam, kas notiek pirms sprieduma izpildīšanas. Tāds pats modelis dominē arī izmeklēšanas jeb pirmsadventes tiesas gadījumā.

1. Kāpēc tik daudzi cilvēki baidās no izmeklēšanas tiesas? Kā varam skaidri parādīt, cik centrāla nozīme šajā tiesā ir evaņģēlijam?
2. Kādēļ šī tiesa ir mums par labu? Ja tā ir laba, kāpēc mums nevajadzētu par to uztraukties? Paskaidrojiet.

Brāļu mīlestība lai paliek!

Galvenās rakstvietas: *Ebr. 13; Rom. 12:13; Ef. 5:3-5; 1. Pēt. 5:1-4; Ebr. 2:9; Ebr. 4:16; Gal. 2:20.*

PIRMĀ DAĻA – PĀRSKATS

Mācību stundas tēmas. Pāvils noslēdz vēstuli ar vairākiem pamudinājumiem saviem klausītājiem: “Brāļu mīlestība lai paliek!” (*Ebr. 13:1*), “Esiet viesmīlīgi pret svešiniekiem!” (*Ebr. 13:2, NRSV*) un “Atcerieties ieslodzītos [...] [un] tos, kas tiek mocīti” (*Ebr. 13:3*). Pāvils arī brīdina savus lasītājus: “Laulība lai ir visiem godā” (*Ebr. 13:4*), “Jūsu dzīvē lai nav mantkārības!” (*Ebr. 13:5*), “Paklausait saviem vadītājiem un esiet padevēģi” (*Ebr. 13:17*) un “Lūdziet par mums Dievu!” (*Ebr. 13:18*). Vēstulē Pāvils vairākkārt aicina savus klausītājus “pamācīt citam citu katru dienu” (*skat. Ebr. 3:13*), “paskubināt uz mīlestību un labiem darbiem, neatstājot savas sapulces” (*Ebr. 10:24, 25*), kā arī pielūkot, “ka neviens nezaudētu Dieva žēlastību, lai nekāda rūgta sakne, augstu izaugusi, jums nekaitētu un daudzi ar to netiktu apgānīti” (*Ebr. 12:15*). Vēstule kopumā ir “pamācības vārds” (*Ebr. 13:22*).

Lai gan Pāvils mudina savus klausītājus praktizēt savstarpēju mīlestību, viņš negaida noteiktu emocionālu noskaņojumu. Drīzāk viņš mudina tos uz konkrētu rīcību, piemēram, izrādīt viesmīlību, dalīties ar ieslodzītajiem, praktizēt uzticību laulībā un izvairīties no alkatības. Līdzīgi arī tad, kad Pāvils mudina klausītājus atcerēties savus vadītājus, viņš nav ieinteresēts atcerēšanās vingrinājumā. Drīzāk viņš vēlas, lai, apliecinot uzticību Dievam, viņi paklausītu, pakļautos un cienītu savus vadītājus. Visbeidzot Pāvils brīdina savus klausītājus nesekot svešām mācībām, bet sekot Galvenajam skolotājam – Kristum.

OTRĀ DAĻA – KOMENTĀRI

Dīvainas mācības un pārtikas produkti

Vēstulē ebrejiem 13:9 Pāvils brīdina klausītājus: “Neļaujiet sevi aizraut ar dažādām svešām mācībām! Ir labi, kad sirds top stiprināta ar Dieva žēlastību, bet noteikumi ēšanā nav atnesuši nekādu labumu tiem, kas pēc šiem priekšrakstiem dzīvo.” (Jaunais latv. tulk.) Šis pants ir viens no sarežģītākajiem tekstiem Vēstulē ebrejiem. Šo pantu sarežģītu padara neskaidrā atsauce uz tā vēsturisko fonu. Tā kā nevaram precīzi noteikt precīzu situāciju, kurai bija adresēta visa šī runa, mums vajadzētu izvairīties no pārāk stingru secinājumu izdarīšanas.

Pantā, kas atrodas pirms iepriekš citētā, teikts, ka “Jēzus Kristus vakar un šodien tas pats un mūžīgi.” (*Ebr. 13:8*) Pretstatā Kristus nemainīgumam ir brīdinājums neļauties aizrautībai ar visādām dīvainām mācībām. Metafora “aizraut” (*Ebr. 13:9, JT*) atsauc atmiņā ainas ar vēju un ūdeni, kas aiznes prom dažādus priekšmetus. Šis tēlainais lietojums atsauc atmiņā arī Pāvila izmantoto jūras metaforu Ebrejiem 2:1: “[...] lai mēs netiktu aizskaloti projām.” Tur Pāvils dedzīgi brīdināja klausītājus pievērst uzmanību, ko viņi dzird no tiem, kas liecina par Kristu. Tajā laikā klausītājiem draudēja iespēja tikt aiznestiem prom no Kristus. Šeit Pāvils atgādina saviem klausītājiem par nelokāmajiem skolotājiem un vadītājiem un aicina atdarināt viņu ticību (*Ebr. 13:7*). Vadītāji nāk un iet, bet Kristus ir nemainīgs. Tomēr garīgās kļūdas nav beigušās. Tāpēc klausītājiem draud briesmas tikt aizrautiem ar maldinošām mācībām. Šis mācības šķiet pretējas tam, ko viņi ir dzirdējuši no saviem skolotājiem un vadītājiem, un tās raksturo divi īpašības vārdi: “dažādas” un “svešas” (*Ebr. 13:9, JT*).

Pāvils saka saviem klausītājiem, ka sirds stiprināšana notiek ar žēlastību, nevis ar ēdienu. Antitēze starp ēdienu (kas ir pārejošs) un žēlastību (kas ir pastāvīga) ir salīdzinājums, ko Bībeles rakstnieki bieži izmanto, lai parādītu atšķirību starp pagaidu

eksistenci un kaut ko daudz labāku. Pāvils, piemēram, saka: “Jo Dieva valstība nav ēšana un dzeršana, bet taisnība, miers un prieks Svētajā Garā.” (*Rom. 14:17*) Tāpat Pāvils pamāca Korintas kristiešus: “Ēdiens mūs netuvinās Dievam; ne mēs esam sliktāki neēdami, nedz labāki ēdami.” (*1. Kor. 8:8*) Patiesībā ēdiens ļoti bieži radīja šķelšanos agrīnajā draudzē (*Rom. 14:1–3*) tāpat kā mūsdienās.

Kāda ir konkrētā problēma, ko Pāvils risina Rom. 14:1–3? Daži pētnieki apgalvo, ka ticīgo kopienas locekļi Romas draudzē aizstāv elkiem upurētas gaļas ēšanu, kas ir kaut kas līdzīgs problēmai, ar kuru saskārās Korintas draudze (*1. Kor. 8 un 10*). Salīdzinot Vēstuli ebrejiem un 1. vēstuli korintiešiem, skaidri redzams, ka Pāvils attiecībā uz elkiem upurētu ēdienu (*1. Kor. 8:12*) lieto daudz stingrāku valodu nekā Vēstulē ebrejiem (“ir labi, ka sirds tiek stiprināta žēlastībā, ne ar ēdieniem” (*Ebr. 13:9*)). Tāpēc, visticamāk, jautājums Vēstulē ebrejiem nav par elkiem upurētu ēdienu.

Cits, daudz ticamāks variants, kas varētu iedvesmot Ebr. 13:9 brīdinājumu, būtu tempļa upuru ēdienu ēšana. Kas liecina par labu šai idejai? Aplūkosim trīs Rakstos minētās iespējas. Pirmkārt, šķiet, ka tiešais konteksts norāda uz tādu ēdienu lietošanu, kas saistīti ar jūdu upurēšanas maltītēm. Pāvils saka: “Mums ir altāris, no kā ēst nav brīv tiem, kas kalpo teltij.” (*Ebr. 13:10*) Šeit Pāvils atsaucas uz Vecās Derības priesteriem, kuri ēda svētnīcā upurētos upurus.

Otrkārt, tas pats vārds, “ēdiens”, ir lietots Vēstulē ebrejiem 9:9, 10, kur lasām: “Bet tie ir tikai ēdieniem, dzērieniem un dažādām mazgāšanām uzlikti miesīgi likumi līdz pareizas kārtības laikam.” Šeit Pāvils norāda to pašu, ko viņš vēlreiz uzsver Ebrejiem 13:9 – ceremoniālie upuri nevar pilnveidot sirdsapziņu, tā vietā tie nodarbojas ar ēdieniem un dzērieniem un dažādām ceremoniālām mazgāšanām. Tas ir iemesls, kādēļ klausītājiem nevajadzētu sekot svešām mācībām, jo šie ceremoniālās upurēšanas ēdieni nepalīdz pat tiem, kas to praktizē (burtiski “kas tajos staigā”). Kristiešiem ir daļa pie upura, kas ir daudz pārāks par jebkuru upura maltīti (*sal. Ebr. 13:10–12*).

Treškārt, grieķu termins “ēdiens” (Septuagintā, grieķu Vecās Derības tulkojumā) ir lietots Malehija 1:7, 12 attiecībā uz altāra upurēdieniem. Priesteri upuriem pienesa nešķīstu pārtiku, kas definēta kā akli, slimi un klibi dzīvnieki (*Mal. 1:7, 8*). Kopumā visi trīs iemesli – tiešais konteksts, tālākais konteksts un Vecās Derības konteksts –, šķiet, norāda uz to, ka dīvainā mācība par ēdienu attiecas uz jūdu upurēdieniem.

Paklausiet un pakļaujieties saviem vadītājiem

Demokrātiskās vai pārstāvnieciskās pārvaldes sistēmās aicinājums paklausīt un pakļauties vadītājiem izklausās diezgan autoritāri. Vai šodien var izteikt šādu aicinājumu? Ja jā, kā mums, vispasaules draudzes locekļiem, uz to būtu jāreaģē?

Vairākās Jaunās Derības grāmatās atrodami svarīgi norādījumi par draudzes vadību, tāpēc nav pārsteigums, ka tādi ir arī Vēstulē ebrejiem. Draudzes vadītāji ir pieminēti trīs reizes (*Ebr. 13:7, 17, 24*). 7. pantā viņi tiek saukti par tiem, “kas jums Dieva Vārdu runājuši” (*Ebr. 13:7*). Šīs personas, visticamāk, bija misionāri – evaņģēlisti no Ebr. 2:3. Viņu sludināšanas un mācīšanas dēļ auditorija tiek konfrontēta ar “Dieva Vārdu”, kas ir “dzīvs un spēcīgs, un asāks par katru abās pusēs griezīgu zobenu” (*Ebr. 4:12*).

Trīs darbības vārdi pievērš uzmanību šiem vadītājiem: “*pieminiet*”, “*vērojiet*” un “*sekojiet*” (*Ebr. 13:7; aut. izcēlums*). Kā norādīts vēstulē, Pāvils ir sniedzis saviem klausītājiem gan negatīvus (*Ebr. 4:11*), gan pozitīvus piemērus (*Ebr. 11:4–38*), lai attiecīgi izvairītos un atdarinātu. Šajā brīdī lasītājiem būtu jādomā par to, kādu iznākumu varētu nest viņu vadītāju dzīvesveids. Šī apcerēšana nozīmē, ka vadītāju mērķi ir sasniegti. Tādējādi auditorija tagad var pārskatīt savu vadītāju centienus un atdarināt viņu uzticīgo rīcību.

Vēlāk nodaļā atkal redzam atsauci uz vadītājiem un to, kā draudzes locekļiem vajadzētu pret viņiem izturēties: “Paklausiet saviem vadītājiem un esiet padevēji, jo viņi ir nomodā par jūsu dvēselēm kā tādi, kam būs jādod atbildība. Lai tie to varētu darīt ar

prieku un nevis nopūzdamies, jo tas jums nav derīgi.” (*Ebr. 13:17*) Vadītāju autoritāte slēpjas uzticīgā viņu amata pienākumu izpildē, “jo viņi ir nomodā par jūsu dvēselēm” (*Ebr. 13:17*). Kad vadītāji savus pienākumus uztver nopietni, viņi palīdz novērst draudzes locekļu aizraušanos ar visādām dīvainām mācībām un tādu ēdienu lietošanu, kas nenes labumu pat tiem, kas tos apēd. Tajā pašā laikā labi vadītāji apzinās, ka vadība prasa atbildību, kā to ilustrē divi kalpi Jēzus līdzībā (*Mt. 24:45–51*).

Visbeidzot Pāvils mudina savus klausītājus paklausīt un pakļauties (būt padevēīgiem) saviem vadītājiem, lai viņu pienākums tiktu pildīts ar prieku, nevis ar nopūtām. Prieks atgādina attieksmi, ar kādu klausītāji uzņēma savas mantas nolaupīšanu (*Ebr. 10:34*). Šāds prieks ir tieši tas iemesls, kāpēc Jēzus izturēja krustu un nebēdāja par kaunu (*Ebr. 12:2*), un tēvišķās disciplīnas sekas (*Ebr. 12:11*). Vadītāju darbs kļūst priecīgs tad, kad viņu draudzes locekļi pakļaujas viņiem un paklausa. Ja tas tā nav, viņu darbs kļūst grūts. Saskaņā ar Pāvila teikto šādos apstākļos vadītāji nopūšas un draudze negūst nekādu labumu. Tādējādi veiksmīgai sadarbībai starp vadītājiem un locekļiem ir nepieciešama uzticība un labvēlība.

TREŠĀ DAĻA – PRAKSE

Ja draudzes vadība iepriekš kādos noteiktos apstākļos ir tikusi ļaunprātīgi izmantota vai arī tā darbojas pasaules daļās, kur politiskie režīmi apgrūtina draudzes vadību, kā varam atrast harmoniju starp draudzes vadītājiem un draudzes locekļiem, par ko runā Vēstule ebrejiem?

1. Kāpēc dažās kultūrās ir tik liela nepatika pret autoritāti?
2. Vai vadībai vajadzētu sekot tikai tad, ja cilvēks piekrīt vadītājam? Pārrunājiet.
3. Kādus kritērijus Pāvils Vēstules ebrejiem 13. nodaļā min, lai sekotu vadītājiem?